

Forssan seudulla palvelutasomäärittelystä tehokkaaseen henkilöliikenteeseen

PEKKA VÄHÄTÖRMÄ | TERHI SVENNS | ANNE HERRANEN

Forssan seudulla palvelutasomäärittelystä tehokkaaseen henkilöliikenteeseen

PEKKA VÄHÄTÖRMÄ

TERHI SVENNS

ANNE HERRANEN

RAPORTTEJA 68 | 2016

FORSSAN SEUDULLA PALVELUTASOMÄÄRITTELYSTÄ TEHOKKAASEEN HENKILÖLIIKENTEESEEN

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Taitto: Anne Herranen

Kansikuva: Pekka Vähätörmä

**Kartat: Taustakartta: © CGI Suomi Oy, Maanmittauslaitos 2016
(Aineiston kopiointi ilman CGI Suomi Oy:n lupaa on kielletty)**

ISBN 978-952-314-482-8 (PDF)

ISSN 2242-2846

ISSN 2242-2854 (verkkojulkaisu)

URN:ISBN:978-952-314-482-8

www.ely-keskus.fi/julkaisut | www.doria.fi/ely-keskus

Sisältö

1. Alkusanat	2
2. Johdanto	3
Työn sisältö ja tavoitteet.....	3
Nykyiset liikenteet ja suunnittelualueen perustiedot	3
Nykyinen palvelutaso ja palvelutasopuutteet	3
Esitys uudesta palvelutasosta.....	4
Tulevat hankinnat.....	4
Aineistot ja menetelmät	4
3. Suunnittelualue	5
Väestö	5
Työmatkojen suuntautuminen	7
Suunnittelualueen sisäinen pendelöinti	7
Pendelöinti suunnittelualueen ulkopuolelle	7
Oppilaitokset.....	9
Opiskelumatkojen suuntautuminen.....	9
4. Kuntien kuljetukset	12
Forssa	12
Jokioinen.....	13
Humppila.....	13
Tammela.....	13
Ypäjä.....	13
5. ELY-keskuksen hallinnoima liikenne	14
Lipputuotteet.....	15
Palvelutaso 2010–2016.....	16
Pysäkkiverkko.....	17
6. Ehdotus tulevaksi seutuliikenteen palvelutasoksi	18
Uudet palvelutasoluokat	18
Suunnittelualueen uusi palvelutaso	20
Sidosryhmien kuuleminen palvelutasosta.....	21
7. Tulevat hankinnat.....	22

1. Alkusanat

Työssä on asetettu Forssan seudullisen joukkoliikenteen palvelutasotavoitteet nykyisen, aikavälille 2010–2016 asetetun palvelutason jälkeiseen aikaan. Palvelutasomäärittelyssä on sovellettu uutta Liikenneviraston julkaisun 31/2015 mukaista joukkoliikenteen palvelutason määrittelyohjetta. Ohjeen mukaisesti määritellyn palvelutason lisäksi työssä on esitetty pitkänmatkaisen liikenteen sekä kuntien järjestämien asiointi ja palveluliikenteiden muodostama palvelutaso. Kysynnän mukaan ohjautuvalla liikenteellä tulee jatkossa olemaan nykyistä suurempi rooli Forssan seudun avoimessa joukkoliikenteessä. Uusien liikkumispalveluiden suunnittelun ja toteutuksen pohjaksi Forssan seudulla on käynnistetty Liikenneviraston toimesta ”MAASseutu – Liikkuminen palveluna haja-asutusalueella” -pilottityö.

Lisäksi työssä on laadittu hankintasuunnitelma lähivuosina päättyvien liikenteiden toteutuksesta jatkossa. Palvelutason mukaisen liikenteen järjestämisen rahoituksen osalta liikenteen järjestämiskustannukset ja kautuvat jatkossa ELY-keskuksen ja kuntien kesken. ELY-keskuksen kustannusosuus on 50 % ja kuntien osuuksien määrittämisessä huomioidaan kunkin kunnan alueella ajettavien kilometrien määrä sekä asukasluku. Aiemmin kunnat eivät maksaneet kuntarajan ylittävistä liikenteistä suoraan, vaan kuntien rahoitus on ohjautunut liikenteisiin maksetun lipputuen kautta.

Tämän työn ohjausryhmään ovat kuuluneet seuraavat henkilöt kunnista sekä ELY-keskuksesta:

Seppo Nikkanen, Uudenmaan ELY-keskus, puheenjohtaja
Heikki Hyvärinen, Uudenmaan ELY-keskus
Matti Pietilä, Forssan kaupunki
Tiina Aaltonen, Forssan kaupunki
Terhi Källi, Humppilan kunta
Mika Rantala, Jokioisten kunta
Mari Haapanen, Tammelan kunta
Auli Hossi, Ypäjän kunta

Ohjausryhmä on kokoontunut työn aikana neljä kertaa ja kunkin kunnan kanssa on järjestetty lisäksi erillinen tapaaminen. Työtä on esitelty luonnosvaiheessa myös alueen liikennöitsijöille ja Linja-autoliiton edustajalle. Lisäksi asukkaiden toiveita ja tarpeita joukkoliikenteelle on kerätty internet-pohjaisella kyselyllä. Kyseilyyn saatiin 220 vastausta. ELY-keskuksen ja kuntien lisäksi myös Hämeen Liitto on osallistunut työn kustannuksiin. Konsulttina työssä on toiminut Ramboll Finland Oy, jossa työstä ovat vastanneet Pekka Vähätörmä, Terhi Svenns ja Anne Herranen.

2. Johdanto

Forssan seudun (Forssa, Humppila, Jokioinen, Tammela ja Ypäjä) joukkoliikenteen palvelutaso on määritelty viimeksi vuonna 2011. Selvityksen pohjalta vahvistettiin joukkoliikenteen tavoitteellinen palvelutaso vuosille 2012–2016. Edellisellä kerralla palvelutason määrittelyn tarpeellisuutta vauhditti muuttunut joukkoliikennelainsäädäntö. Nyt palvelutasomäärittelyn ajankohtaisuutta korostaa edellisen suunnittelukierroksen mukaisen määrittelyn päättymässä oleva aikaväli sekä tarve parantaa kuntien ja ELY-keskuksen avoimeen liikenteeseen ja henkilökuljetuksiin käyttämän rahoituksen kustannustehokkuutta yhteistyöllä. Työtä tukee vuoden 2015 lopussa valmistunut Liikenneviraston päivittämä joukkoliikenteen palvelutason määrittelyohje, jonka mukaisesti työ toteutetaan.

Työn sisältö ja tavoitteet

Kuva 1 Työn vaiheet

Nykyiset liikenteet ja suunnittelualueen perustiedot

Työvaiheessa koottiin tieto suunnittelualueen kuntien hankkimasta avoimesta joukkoliikenteestä sekä lakisääteisistä henkilökuljetuksista, jotta voitiin etsiä synergiaa kuntien järjestämien liikenteiden ja ELY-keskuksen toimivaltaan kuuluvien liiketeiden välille. Vastaavasti ELY-keskuksen toimivaltaan kuuluvien liikennepalveluiden osalta kerättiin tiedot VALLU-luparekisteristä. Koottavia tietoja olivat muun muassa reitit, aikataulut, kustannukset, matkustajamäärät ja sopimusten voimassaoloaika.

Lisäksi työvaiheessa koottiin tiedot suunnittelualueen asutuksen sijoittumisesta ja kasvusuunnista, kuntien sisäisistä koulumatkoista, opiskelijoiden naapurikuntiin tekemistä opiskelumatkoista, työmatkaperustien sekä muista kysyntään vaikuttavista tekijöistä.

Nykyinen palvelutaso ja palvelutasopuutteet

Nykyisen joukkoliikennetarjonnan muodostamaa palvelutasoa verrattiin tunnistettuun joukkoliikenteen kysyntään yhteysväleittäin. Tarkasteltavia yhteysvälejä olivat suunnittelualueen kuntien välisten yhteyksien lisäksi yhteydet merkittävimmistä taajamista/kylistä kunnan keskustaajamaan ja/tai Forssaan. Nykyisen palvelutason ja tunnistetun kysynnän kuvauksien valmistuttua järjestettiin kuntakohtaisesti tapaamiset, joissa läpikäytiin nykyisen liikenteen palvelutaso sekä siinä havaitut puutteet peilattuna kysyntää kuvaaviin tunnuslukuihin. Lisäksi huomioitiin kuntien tiedossa olevat ja työn aikana järjestetyn asukaskyselyn kautta saadut tiedot palvelutasopuutteista. Kuntatapaamisten tavoitteena oli muodostaa alustava näkemys tulevasta joukkoliikenteen verkostosta sekä sillä tavoiteltavasta palvelutasosta.

Esitys uudesta palvelutasosta

Edellisen työvaiheen aikana pidettävien työpajojen tulokset koottiin yhteen ja niistä muodostettiin koko suunnittelualueen yhteinen näkemys alueella tavoiteltavan joukkoliikenneverkoston kattavuudesta ja sen tarjoamasta palvelutasosta. Tavoitteena oli määrittää yksiselitteiset tavoitteet. Palvelutason määrittely on tehtävä niin, että osapuolet voivat sitoutua sen toteuttamiseen. Sitoutuminen edellyttää tietoisuutta myös kustannuksista sekä kustannusjaon periaatteista sopimista. Kustannusten optimoimiseksi on tärkeää pyrkiä muodostamaan selkeitä hankintakokonaisuuksia. Tämän mahdollistamiseksi samaan hankintaan voi tarvittaessa sisältyä aiemmin eri tahojen erikseen hankkimia liikenteitä.

Palvelutasoa esiteltiin luonnosvaiheessa myös alueen joukkoliikenneyrityksille, jotta voitiin huomioida myös heidän asiantuntemuksensa ennen lopullisten palvelutasotavoitteiden muodostamista.

Tulevat hankinnat

Tulevina vuosina tavoiteltavan joukkoliikenteen palvelutason tarkennuttua lopulliseen muotoonsa, koottiin hankintasuunnitelman muotoon esitys nykyisten osto- ja käyttöoikeussopimusten mukaisten liikenteiden toteutuksesta jatkossa, jotta suunniteltu joukkoliikenneverkosto ja sillä tavoiteltava palvelutaso voidaan saavuttaa ja ylläpitää. Lisäksi siirtymäajan liikennöintisopimuksiin perustuvien liikenteiden osalta arvioitiin alustavasti niiden jatkuvuutta sopimuskausien päättymisen jälkeen. Osana työtä luokiteltiin suunnittelualueen linja-autopysäkit Digiroad -tietokannasta saatavien tietojen tarkkuudella.

Aineistot ja menetelmät

Selvityksen lähtöaineistoksi on koottu tiedot nykyisistä liikennepalveluista:

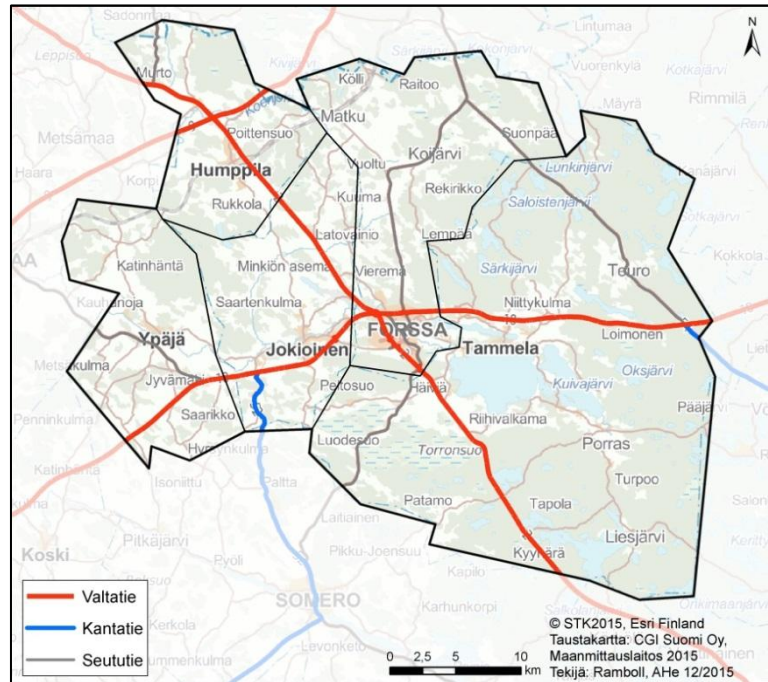
- siirtymäajan liikennöintisopimusten perusteella ajettavan joukkoliikenteen reitit ja aikataulut sekä sopimusten voimassaolo
- ostoliikenteen (kunnat, ELY-keskus) reitit ja aikataulut
- kustannustiedot kuntien ja ELY-keskuksen ostamasta joukkoliikenteestä.

ELY-keskuksen hankkimien liikennepalveluiden osalta tiedot on saatu suoraan VALLU-luparekisteristä. Kuntien hankkimien liikennepalveluiden osalta tietoja on saatu suoraan kunnista. Kuljetuspalveluita koskevien tietojen lisäksi työssä on hyödynnetty erilaisia väestön sijoittumista, työssäkäyntiliikenteen suuntautumista sekä maankäyttöä ja infraa kuvaavia paikkatieto- ja tilastoaineistoja.

3. Suunnittelualue

Suunnittelualueena toimii Forssan seutukunta, joka muodostuu Forssan kaupungista sekä Humppilan, Jokioisten, Tammelan ja Ypäjän kunnista. Forssa toimii noin 35 000 asukkaan talousalueen keskuksena, jossa asoivat erityisesti muiden suunnittelualueen kuntien asukkaat. Forssasta on reilun tunnin matka Helsinkiin, Turkuun sekä Tampereelle.

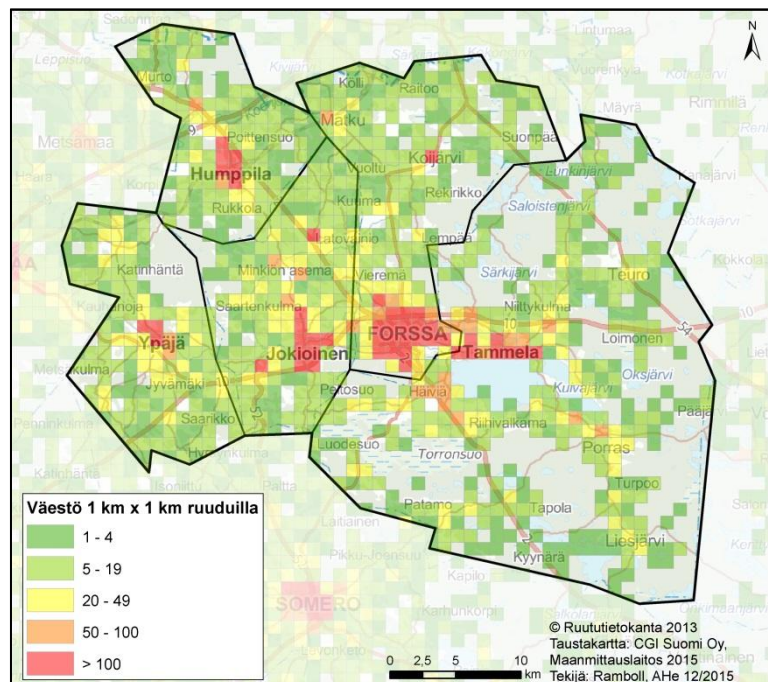
Suunnittelualueen halki kulkevat valtatie 2 Helsingistä Poriin sekä valtatie 10 Turusta Hämeenlinnaan. Humppilan kunnan alueella kulkee myös valtatie 9 Turusta Tampereelle. Rautatieliikenteen osalta suunnittelu- aluetta palvelee Humppilan rautatie- asema, joka sijaitsee Turku-Toijala - radan varrella.

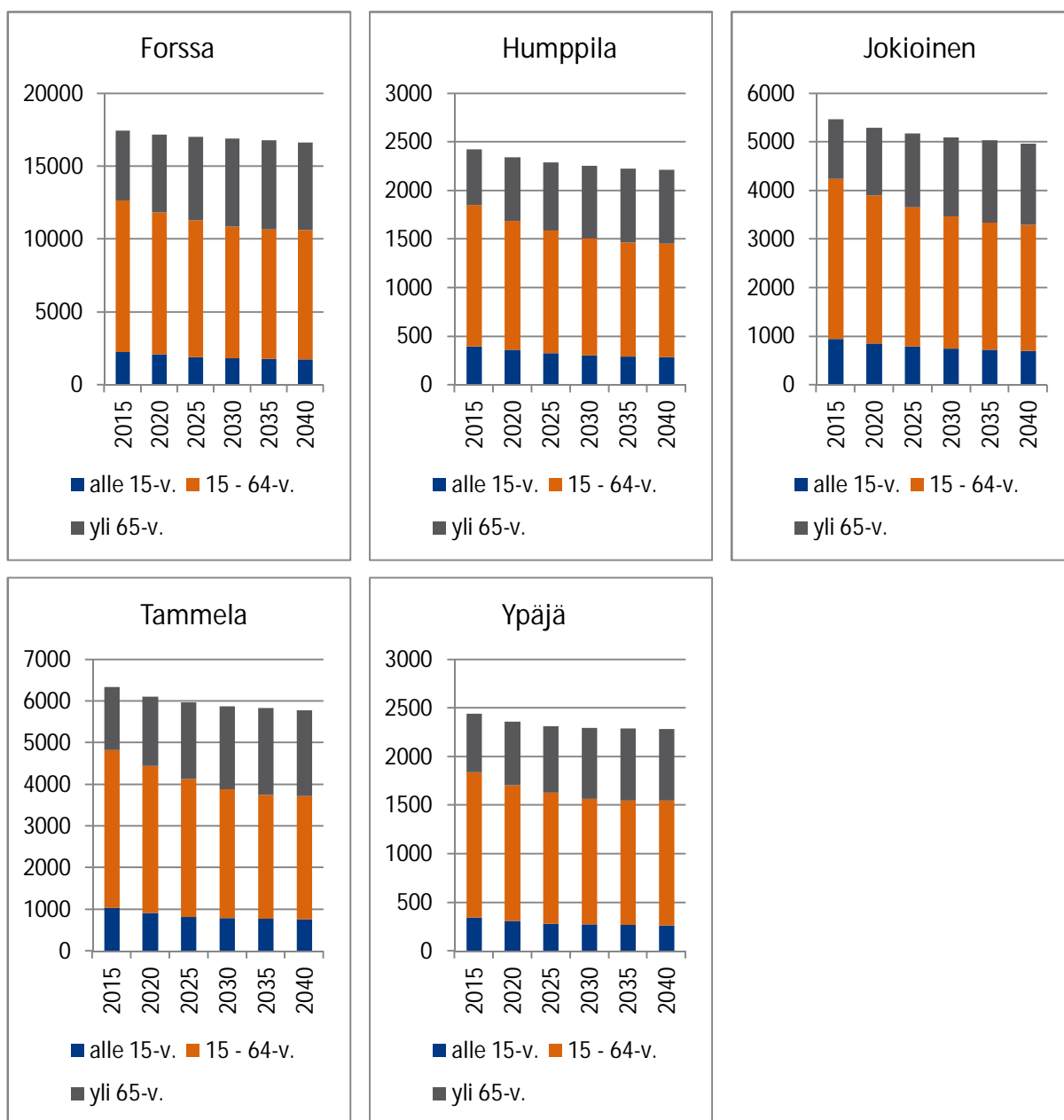
Kuva 2 Suunnittelualueen päätieverkko

Väestö

Suunnittelualueella väestömäärä on yhteensä noin 34 000 asukasta, joista 51 % asuu Forssassa. Humppila ja Ypäjä ovat suunnittelualueen pienimmät kunnat. Vuonna 2015 tehdyn väestöennusteen mukaan suunnittelualueen jokaisen kunnan väestömäärä tulee laskemaan hieman vuoteen 2040 saakka. Seutukuntatasolla väestömäärän ennustetaan laskevan noin 6 % vuoteen 2040 mennessä.

Kuva 3 Väestön sijoittuminen suunnittelualueella

Kuva 4 Kuntien väestöennusteet 2040 ikäryhmittäin (Tilastokeskus 01/2016)

Taulukko 1 Kuntien väestömäärät ja -ennusteet (Tilastokeskus 01/2016)

Kunta	Väestö 12/2015	Väestöennuste 2040
Forssa	17 430	16 634
Humppila	2 389	2 214
Jokioinen	5 432	4 972
Tammela	6 281	5 789
Ypäjä	2 418	2 284
Yhteensä	33 950	31 893

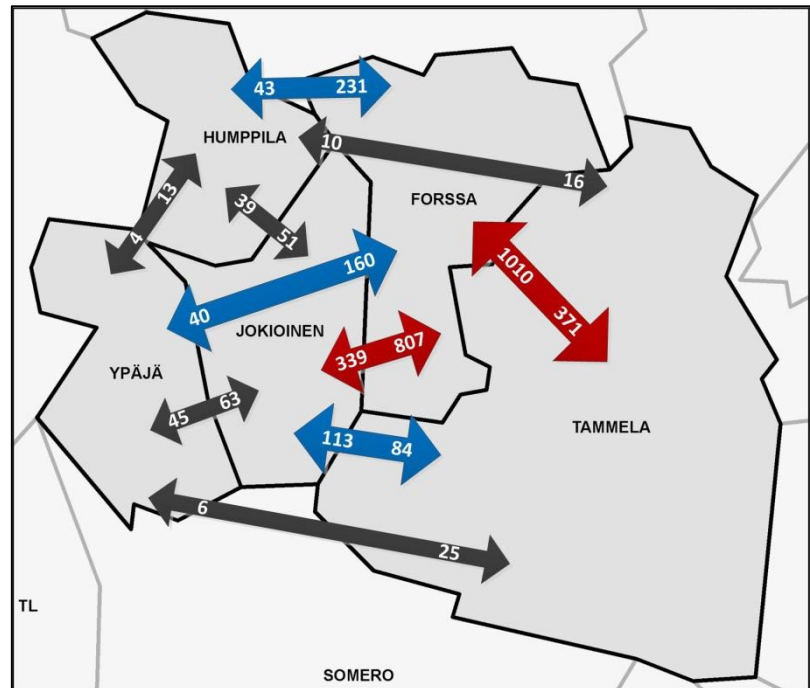
Työmatkojen suuntautuminen

Työmatkojen suuntautumista on tarkasteltu Tilastokeskuksen työssäkäyntitilastojen avulla. Vuoden 2013 tietojen mukaan Forssan seutukunnassa oli yhteensä 13 712 työllistä, joista 2438 eli 18 % työskenteli seutukunnan ulkopuolella. Vastaavasti Forssan seutukunnassa oli yhteensä 13 183 työpaikkaa, joiden työntekijöistä 85,5 % olivat seutukunnan asukkaita.

Suunnittelualueen sisäinen pendelöinti

Suunnittelualueen sisällä pendelöivien määrä on yhteensä noin 3500. Suurimmat työmatkalaisten virrat kulkevat Forssan ja Tammelan sekä Forssan ja Jokioisten välillä. Näillä yhteysväleillä pendelöivien määrä on yli 1000.

Muilla yhteysväleillä pendelöivien määrä jää selkeästi alhaisemmaksi. Humppilan ja Forssan välillä pendelöiviä on vajaa 300 ja yhteysväleillä Ypäjä–Forssa sekä Jokioinen–Tammela määrä on noin 200.

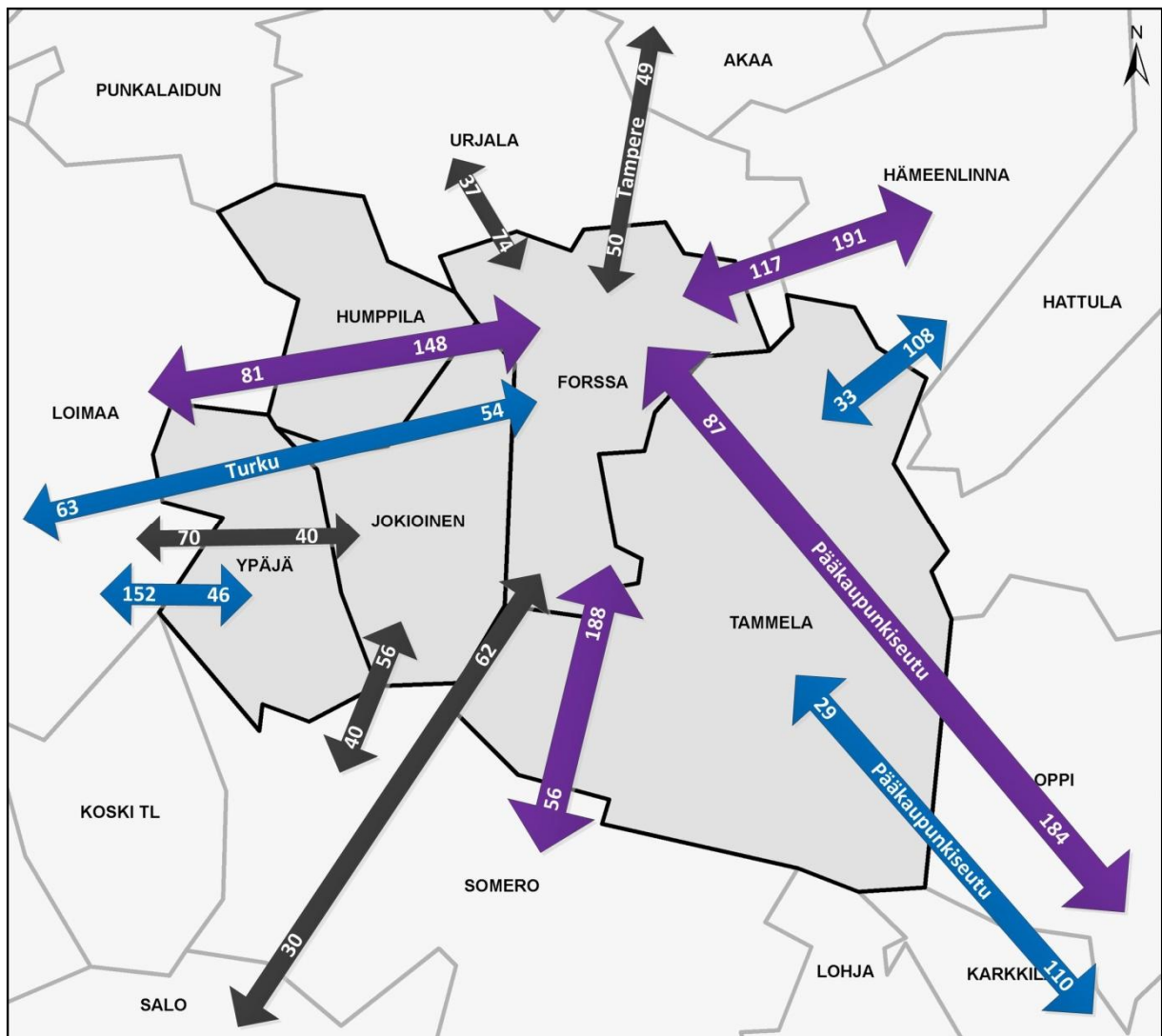
Kuva 5 Pendelöivien määrä suunnittelualueen sisällä (Tilastokeskus 2013)

Pendelöinti suunnittelualueen ulkopuolelle

Yliseudullista pendelöintiä tarkasteltaessa suurimmat työmatkalaisten virrat ovat seuraavilla yhteysväleillä:

- Forssa–Hämeenlinna, noin 300 pendelöijää
- Forssa–Loimaa, noin 230 pendelöijää
- Forssa–Somero, noin 250 pendelöijää
- Forssa–Pääkaupunkiseutu, noin 270 pendelöijää.

Tammelasta Hämeenlinnaan sekä pääkaupunkiseudulle pendelöivien määrä on hieman yli 100. Ypäjällä asuvista noin 150 kulkee töissä Loimaalla. Loimaalla työssäkäyvien määrä on siis lähes sama kuin Forssassa työssäkäyvien.

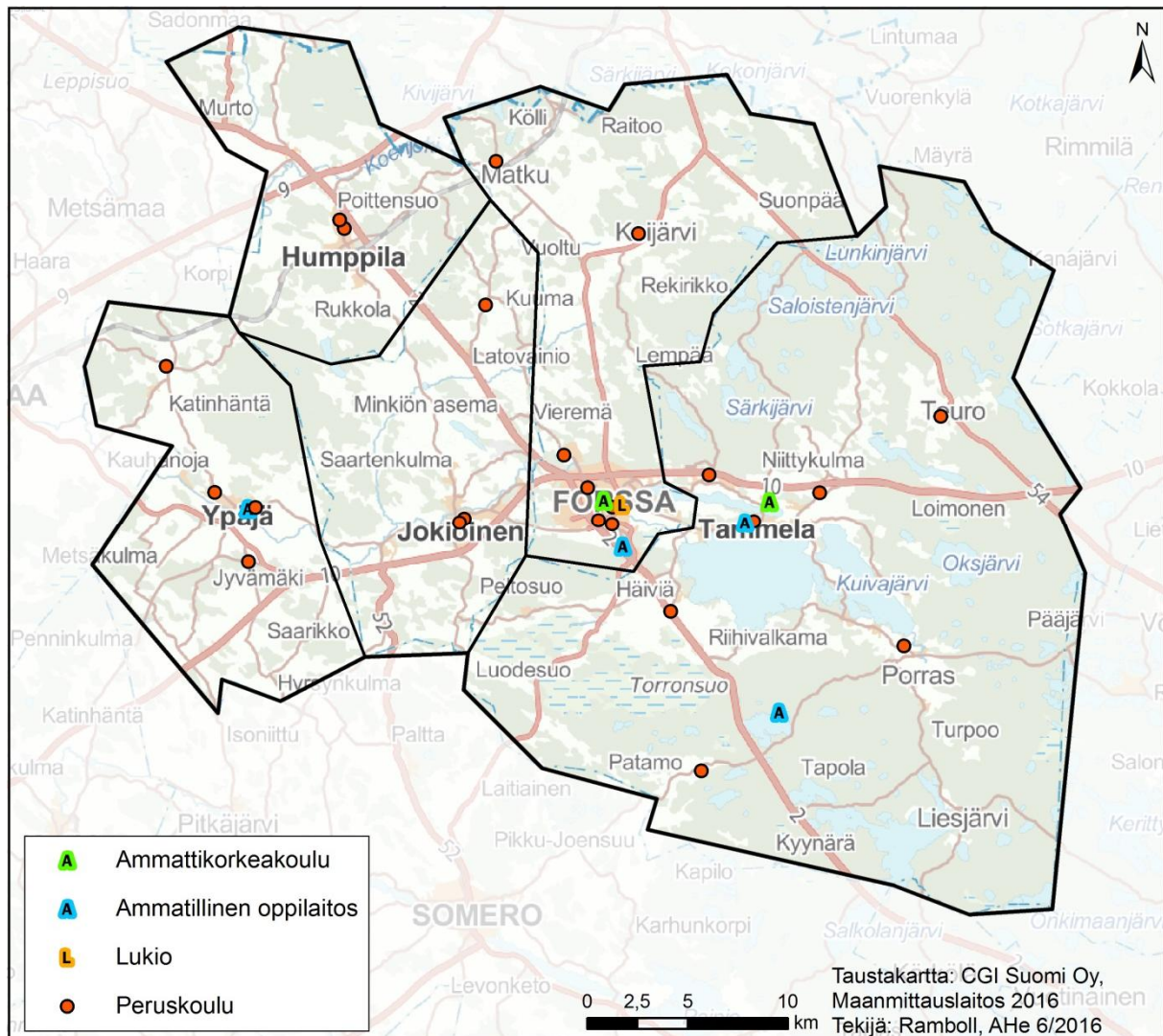
Kuva 6 Yliseudullinen pendelöinti (Tilastokeskus 2013)

Oppilaitokset

Suunnittelualueella oppilaitokset keskittyvät vahvasti Forssan keskusta. Forssassa ammatillista koulutusta tarjoavat Hämeen ammattikorkeakoulu sekä Forssan ammatti-instituutti. Alueen lukiokoulutus keskittyy kokonaisuudessaan seutukunnalliseen Forssan yhteislyseoon.

Tammelassa Eerikkilän liikuntaopisto sekä Forssan ammatti-instituutin toimipiste tarjoavat ammatillista koulutusta. Lisäksi Hämeen ammattikorkeakoulun Mustialan toimipiste sijaitsee Tammelassa. Ypäjällä toimiva hevosopisto tarjoaa maatalousalan opetusta.

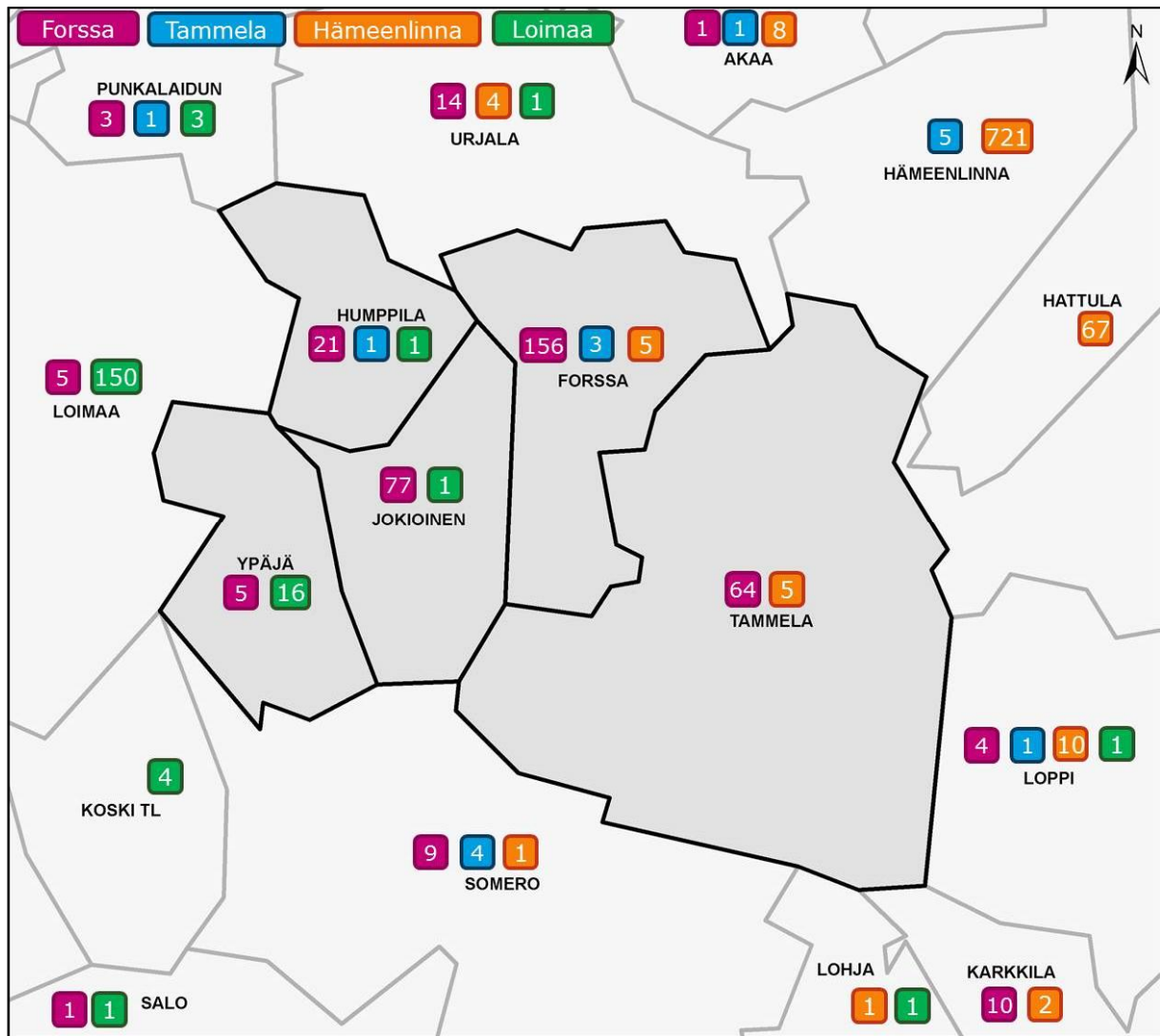
Kuvassa 7 on esitetty suunnittelualueen oppilaitokset. Suunnittelualueen kunnista Tammelassa on tällä hetkellä vireillä muutoksia peruskouluverkkoon.

Kuva 7 Suunnittelualueen oppilaitokset

Opiskelumatkojen suuntautuminen

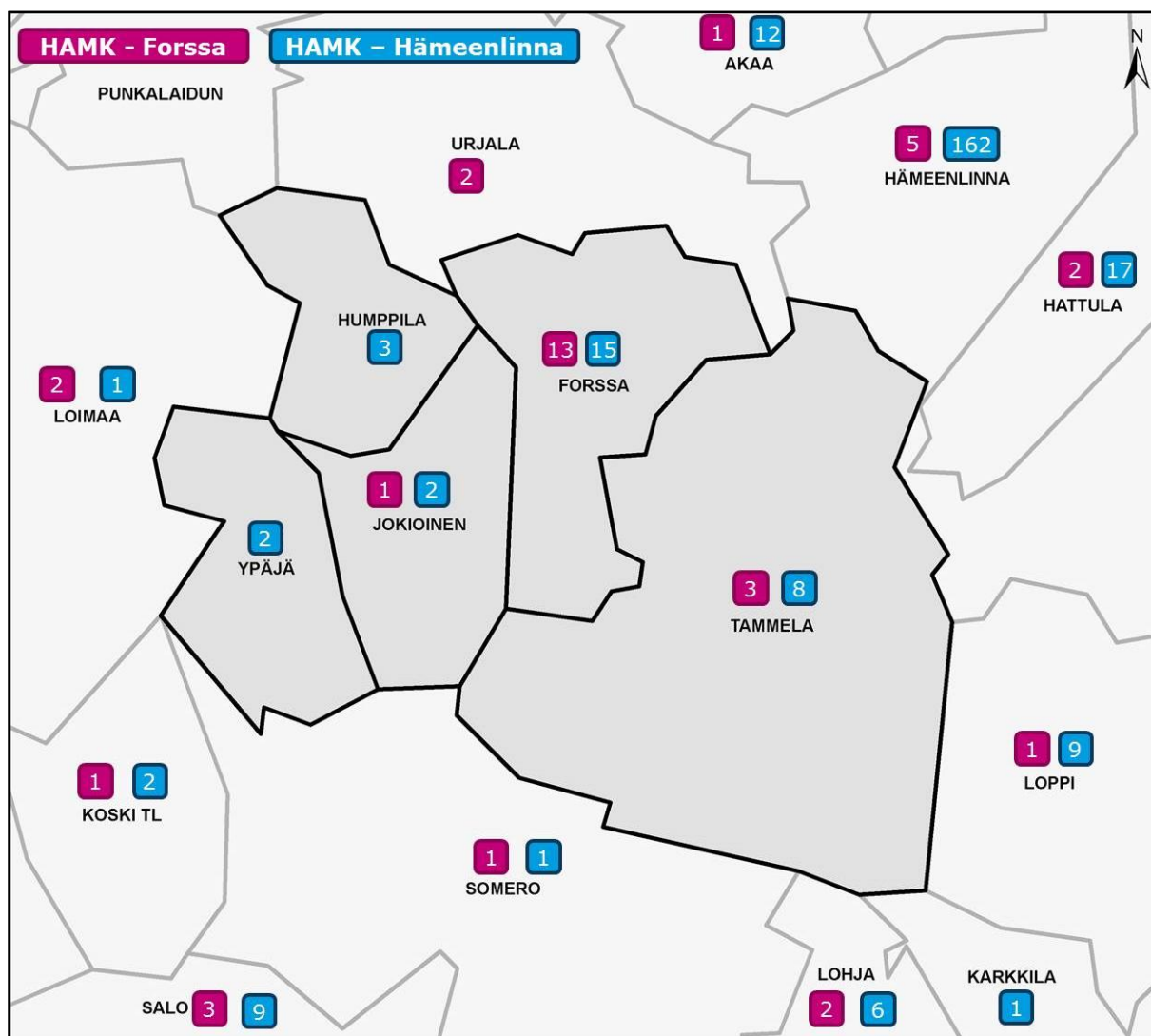
Opiskelumatkojen suuntautumista on tarkasteltu hyödyntäen vuoden 2015 tietoja opiskelupaikkojen vastaanottamisesta. Kuvassa 8 on esitetty miten toisen asteen opiskelupaikkojen vastaanotto jakaantui Forssan, Tammelan, Hämeenlinnan sekä Loimaan välillä. Vastaavasti kuvassa 9 on tarkasteltu miten alueella on vastaanotettu opiskelupaikkoja Hämeenlinnan ammattikorkeakoulun Forssan ja Hämeenlinnan toimipisteistä.

Kuva 8 Forssan, Tammelan, Hämeenlinnan ja Loimaan toisen asteen oppilaitosten tarjoamien opiskelupaikkojen vastaanotto kotikunnittain suunnittelualueella ja sen lähiympäristössä vuonna 2015 (Opetushallinnon tilastopalvelu)

Forssassa toimii suunnittelualueen ainoa lukio ja siellä tarjotaan kattavimmin ammatillista koulutusta, joten opiskelupaikkoja vastaanotetaan selkeästi eniten sieltä. Ypäjältä toisen asteen opiskelijoita suuntaa enemmän Loimaalle kuin Forssaan. Suunnittelualueen ulkopuolisista kunnista opiskelijoita suuntasi Forssaan eniten Urjalasta, Somerolta ja Karkkilasta. Määrät ovat kuitenkin vähäisiä.

Hämeenlinnan ammattikorkeakoulun Forssan toimipisteestä vastaanotettujen opiskelupaikkojen määrä lähialueen kunnissa oli melko vähäinen vuonna 2015. Opiskelupaikkoja vastaanotettiin enemmän Hämeenlinnan toimipisteestä.

Kuva 9 Hämeen ammattikorkeakoulun Forssan ja Hämeenlinnan toimipisteiden tarjoamien opiskelupaikkojen vastaanotto kotikunnittain suunnittelualueella ja sen lähiympäristössä vuonna 2015 (Opetushallinnon tilastopalvelu)

Kelasto -tietopalvelun mukaan suunnittelualueen kunnissa asuvia, päivittäin yli 10 kilometrin pituisia toisen asteen opiskelumatkoja tekeviä, joille maksettiin koulumatkatukea, oli vuonna 2015 kaikkiaan 634 henkilöä. Näiden lukumäärät kulkutavan mukaan eriteltynä on esitetty oheisessa taulukossa. Seutuliikenteen linja-autoa opiskelumatkoillaan käyttivät eniten jokioislaiset opiskelijat ja kaikkiaan runsaat 40 % matkoista tehdään linja-autolla.

Taulukko 2 Kelan maksamaa koulumatkatukea saaneiden määrä kulkumuodoittain vuonna 2015

Kunta	Kulkutapa/opiskelijoiden lukumäärä				
	Itse järjestetty	Linja-auto	Koulutuksen järjestäjä	Juna	Muu kulkutapa
Forssa	77	54			6
Humppila	41	53		8	
Jokioinen	78	104			
Tammela	92	35			
Ypäjä	22	37	27		
Yhteensä	310	283	27	8	6

4. Kuntien kuljetukset

Forssa

Forssan kaupungin ostama avoin joukkoliikenne muodostuu kolmesta kokonaisuudesta, jotka ovat ympäri-vuotisesti ajettavat Keskustaajaman Tyykikyti ja Pohjoisosan palveluliikenne sekä kouluvuoden aikana ajettavat neljä vuoroa Forssa-Matku-Forssa ja Forssa-Kalsu-Vieremä-Forssa reiteillä. Näistä liikenteistä aiheutuu noin 240 t€ vuosikustannukset ja niillä tehdään runsaat 26 500 matkaa.

Tyykikyti on näistä kokonaisuuksista laajin sekä matkustajamäärillä (n. 14 000 matkaa) että kustannuksilla (n. 95 t€) mitattuna. Tyykikyti jakaantuu toimintaperiaatteiltaan kolmeen erilliseen palveluun, joita ovat aamun kiinteäreittinen paikallisliikenne, aamupäivän täysin kutsuhjautuva palveluliikenne sekä näiden välimaastoon sijoittuva iltapäivän ja lauantain osittain kutsuhjautuva palveluliikenne. Aamupäivän palveluliikenteessä tehdään vuositason lähes kuusituhatta matkaa ja se onkin eniten käytetty osio Tyykikyydin muodostamasta kokonaispalvelusta. Iltapäivän osittain kutsuhjautun liikenteen matkustus on hiukan vähäisempää, vaikka sitä on tuntimääräisesti mitattuna enemmän tarjolla kuin aamupäivän liikennettä. Kaikki Tyykikyydin tuottama palvelu järjestetään 17-paikkaisella matalalattiaisella pikkubussilla.

Kunnan pohjoisosan palveluliikenteellä kuljetetaan Matkun ja Kojjärven alueen koululaisia sekä järjestetään kaikkina arkipäivinä edestakainen yhteys Forssan keskustaajaman palveluihin. Matkustajista runsas kolmannes on muita kuin koululaisia. Keskimäärin palveluliikenteellä tehdään 10 asiointimatkaa päivässä eli palvelu on erittäin suosittu haja-asutusalueen liikennepalveluksi. Liikenteen vuosikustannukset ovat noin 78 t€ ja kokonaismatkustus noin 7 200 matkaa.

Palveluliikennetyyppisten joukkoliikenteiden lisäksi Forssan kaupunki ostaa perinteistä koululaisten ja opiskelijoiden tarpeiden mukaan räätälöityä linja-autoliikennettä yhden vuoron aamuisin ja kolme iltapäivisin. Myös nämä liikenteet suuntautuvat kunnan pohjoisosiin täydentäen pohjoisosan palveluliikenteen ja Urjalan suunnasta saapuvan Pirkanmaan ELY-keskuksen ostaman aamuliikenteen muodostamaa palvelutasoa. Kaupungin ostovuorojen aikataulu on 11.8.2015 alkaen:

- 8:10 Forssa – Kalsu 8:15 – 8:35 Vieremä - koulut – Forssa 9:00
- 14:10 Forssa – Kojjärven koulu 14.30 – Matku 14.40 – Raitoon th 14.45 – Forssa 15.10
- 15:15 Forssa – Yhtiönk (Lyseo) 15.17 – Vieremä 15.25 – Kalsu 15.30 – Matku 15.50 – Raitoon th 15.55 – Forssa 16.25
- 16:25 Forssa – Matku 16.40 – Raitoon th 16.45

Taulukko 3 Forssan kaupungin ostamien joukkoliikenteiden tunnuslukuja vuosilta 2014/2015.

Liikenne	Matkustajat	Lipputulot t€	Nettohinta t€
Keskustaajaman Tyykikyti	14 156	31,5	94,7
Aamun kiinteä paikallisliikenne	1 492	4,0	13,4
Kutsuhjattu palveluliikenne	5 962	9,0	14,8
Iltapäivän osittain kutsuhjattu liikenne	5 572	15,3	48,0
Lauantai liikenne	1 130	3,1	18,5
Pohjoisosan palveluliikenne	7 175	20,1	77,9
Koulupäivävuorot	5 227	16,9	67,7
8:10 Forssa-Kalsu	1 072	2,2	12,9
14:10 Forssa-Matku	1 664	5,8	16,8
15:15 Forssa-Matku	2 172	7,5	20,4
16:25 Forssa-Matku	319	1,3	17,6

Jokioinen

Jokioisten kunta ostaa Kyläpussi nimellä liikennöivää kunnan sisäistä asiointiliikennettä. Liikennettä hoide-
taan kahdella autolla eri tiesuunnista maanantaisin ja keskiviikkoisin. Lauantaisin asiointiliikenne suuntautuu
Forssaan. Asiakaskunta ei ole kovin suuri, mutta hyvin vakiintunut. Palvelun vuosikustannukset ovat noin
25 t€. Asiointiliikenteiden reitit ovat:

- Siro th – Suonpääntie – Minkiö – Keskusta
- Kiipu – Latovainion kauppa – Keskusta
- Vaulammi – Pellilä – Keskusta
- Lamminkylä – Keskusta

Humppila

Myös Humppilan asiointiliikenne tunnetaan nimellä Kyläpussi. Palvelua tarjotaan kahtena päivänä viikossa
ja kulloinkin ajettava reitti muotoutuu täysin kutsuohjastusta.

Tammela

Tammelan kunnassa palveluliikennettä liikennöidään palveluauto Peliittapirssillä. Peliittapirssillä järjestetään
neljänä päivänä viikossa asiointiyhteys Tammelaan ja Forssaan eri puolilta kunnan haja-asutusalueita.
Lisäksi samalla autolla ajetaan koulupäivinä Liesjärvi-Porras-Lamala-Tammela-Forssa -aamuyhteys. Saa-
pumisaika Forssaan on 7:45. Eri päivien asiointireittejä ovat:

- Porras – Liesjärvi
- Letku – Patamo – Torro
- Teuro
- Pääjärvi

Ypäjä

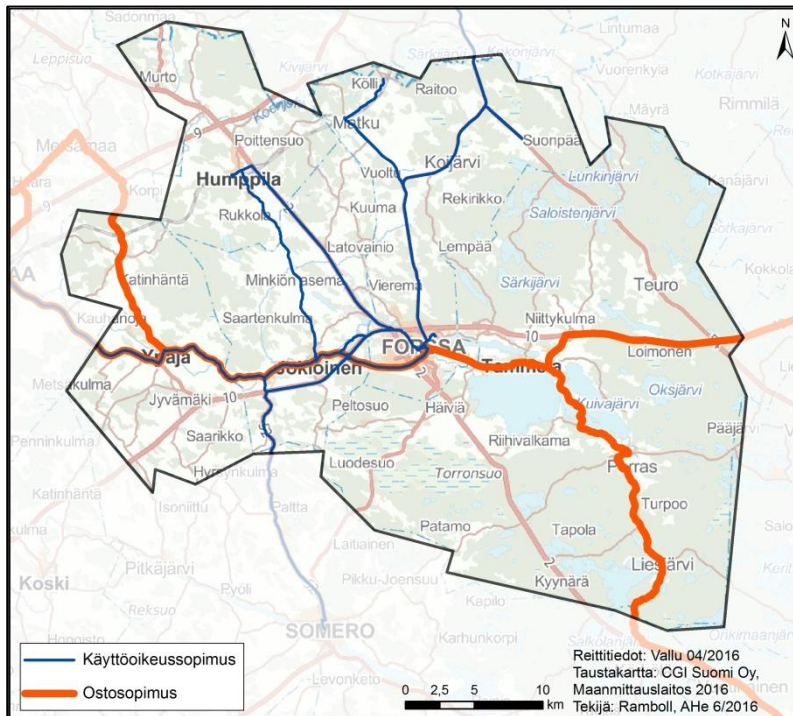
Ypäjän kunnan ostamia avoimia joukkoliikenteitä ovat kunnan sisäiset asiointiajot yhtenä päivänä viikossa,
Hevosopiston ja VT10 pikavuoropysäkin välinen liityntäkuljetus perjantaisin ja sunnuntaisin sekä kerran
kuussa järjestettävä asiointiajo Ypäjältä Forssaan. Kaikkiaan näistä joukkoliikennepalveluista muodostuu
kunnalle kustannuksia noin 8350 € vuodessa. Koululaisten kuljettamiseen tarvitaan neljä eri reittiä, joille
kuljetukset tuotetaan pikkubusseilla. Koulukuljetukset maksavat vuositasolla noin 163 t€. Kuljetettavana on
95 oppilasta ja lisäksi kyytiin voidaan ottaa myös muita matkustajia, jos autoissa on tilaa. Koulukuljetusten
reitit ovat:

- Palikkala – Hyrsynkulma – Saarikko – Levä
- Manninen – Kuusjoki
- Kartanonkylä
- Ypäjänkylä

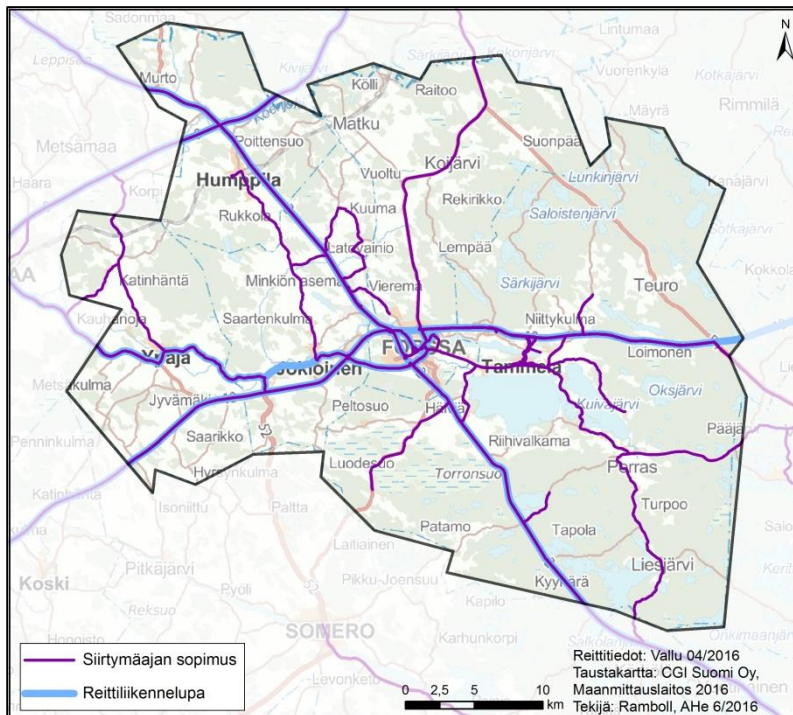
Taulukko 4 Ypäjän kunnan ostamien joukkoliikenteiden tunnuslukuja vuodelta 2015

Liikenne	Matkustajat/ajokerta	Nettohinta t€
Asiointiajo keskiviikkoisin	8	5,5
Liityntäkuljetus pikavuoropysäkillä	3 (sunnuntai)	1,5
Asiointiajo Forssaan	7	1,3

5. ELY-keskuksen hallinnoima liikenne

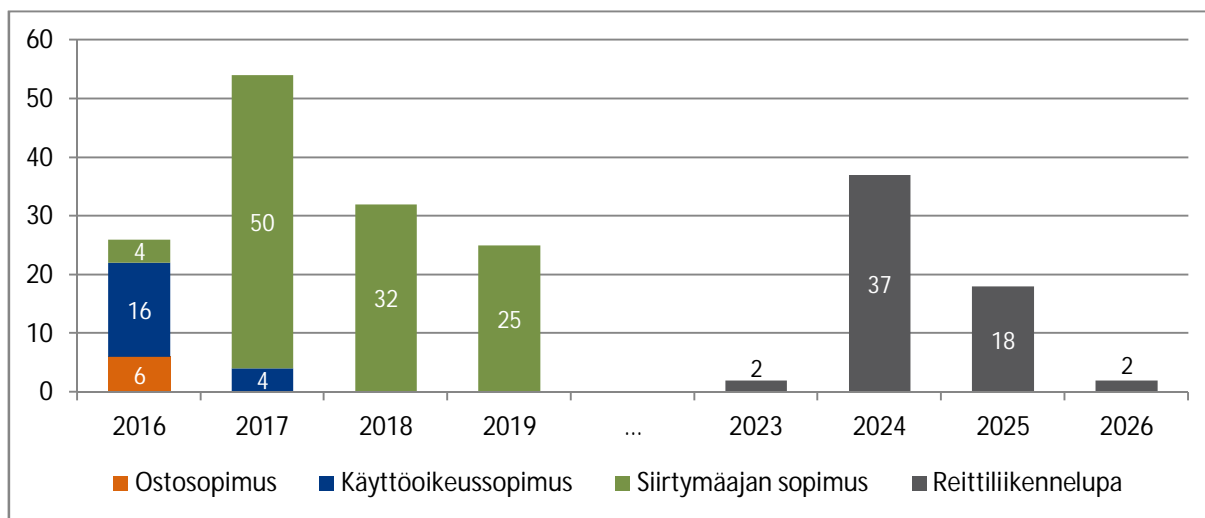
Kuva 10 ELY-keskuksen hallinnoimien käyttöoikeussopimusten ja ostosopimusten reittikartta

Kuva 11 ELY-keskuksen hallinnoimien siirtymäajan sopimusten ja reittiliikennelupien reittikartta

Uudenmaan ELY-keskus huolehtii alueensa toimivaltaisena viranomaisena joukkoliikennepalveluiden saatavuudesta ja luo edellytyksiä joukkoliikenteen toimivuudelle ja sujuvuudelle. Toimivaltainen viranomainen määrittelee joukkoliikenteen palvelutason toimivalta-alueellaan yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. ELY-keskuksen toimivallassa oleva liikenne perustuu joukkoliikennelain mukaisiin liikenteen järjestämistapoihin. Lisäksi ELY-keskus voi myöntää markkinaehtoiselle liikenteelle reitti- ja kutsujoukkoliikennelupia. Joukkoliikennelain siirtymäaikaan liikennettä hoidetaan myös siirtymäajan sopimuksin, jotka vastaavat vanhaa linjaliikennelupa-mallia.

Suunnittelualueella on yhteensä 31 voimassa olevaa sopimusta, jotka sisältävät 196 vuoroa. Vuonna 2016 päättyi kolme ostosopimusta, neljä käyttöoikeussopimusta sekä yksi siirtymäajan sopimus. Viimeinen voimassa oleva käyttöoikeussopimus päättyi vuonna 2017. Siirtymäajan sopimuksia on voimassa kymmenen. Suurin osa siirtymäajan sopimuksista päättyi vuonna 2017. Reittiliikenneluvat ovat voimassa vuosiin 2023–2026 saakka. Suunnittelualueella voimassa olevista sopimuksista 20 ovat Uudenmaan ELY-keskuksen hallinnoimia. Pirkanmaan ELY-keskuksen hallinnoimia sopimuksia on kuusi, Varsinainen ELY-keskuksen neljä ja lisäksi Pohjois-Savon ELY-keskus hallinnoi yhtä sopimusta.

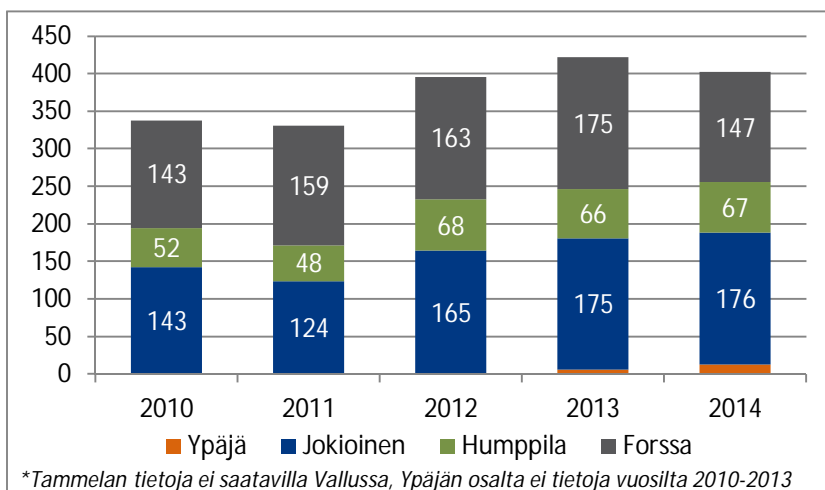

Kuva 12 ELY-keskuksen hallinnoimien vuorojen määrä päättymisvuosittain suunnittelualueella (Vallu 04/2016)

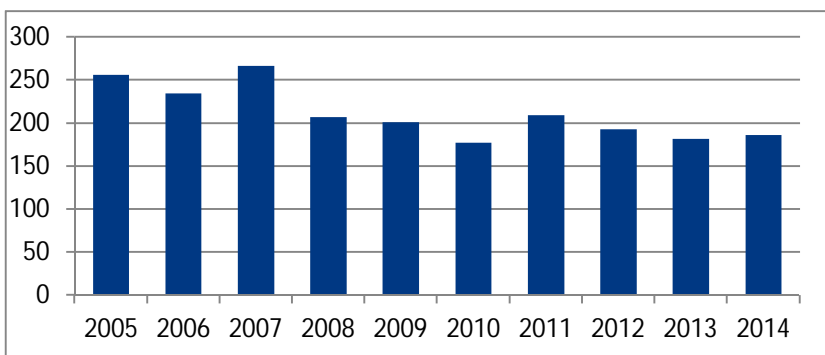
Lipputuotteet

Forssan seutulippualueeseen kuuluvat Forssa, Tammela, Jokioinen, Humppila ja Ypäjä. Viereisessä taulukossa on esitetty seutulipun myyntimäärät kuntakohtaisesti viimeiseltä viideltä vuodelta. Tammelan osalta tietoja ei ollut saatavilla ja Ypäjän tiedot puuttuivat vuosilta 2010–2013. Lipunmyyntimäärissä ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia viime vuosina. Vuonna 2014 lipunmyyntimäärä väheni Forssassa, mutta säilyi ennallaan Humppilassa ja Jokioisilla.

Forssan kaupungin työmatkalippu Helsinkiin on 22 matkaa sisältävä 2 kuukauden työmatkalippu, jota myydään Matkahuollossa. Lippu on tarkoitettu vain Forssan kaupungin asukkaille. Työmatkalipun myyntimäärät ovat hieman vähentyneet viimeisen 10 vuoden aikana.

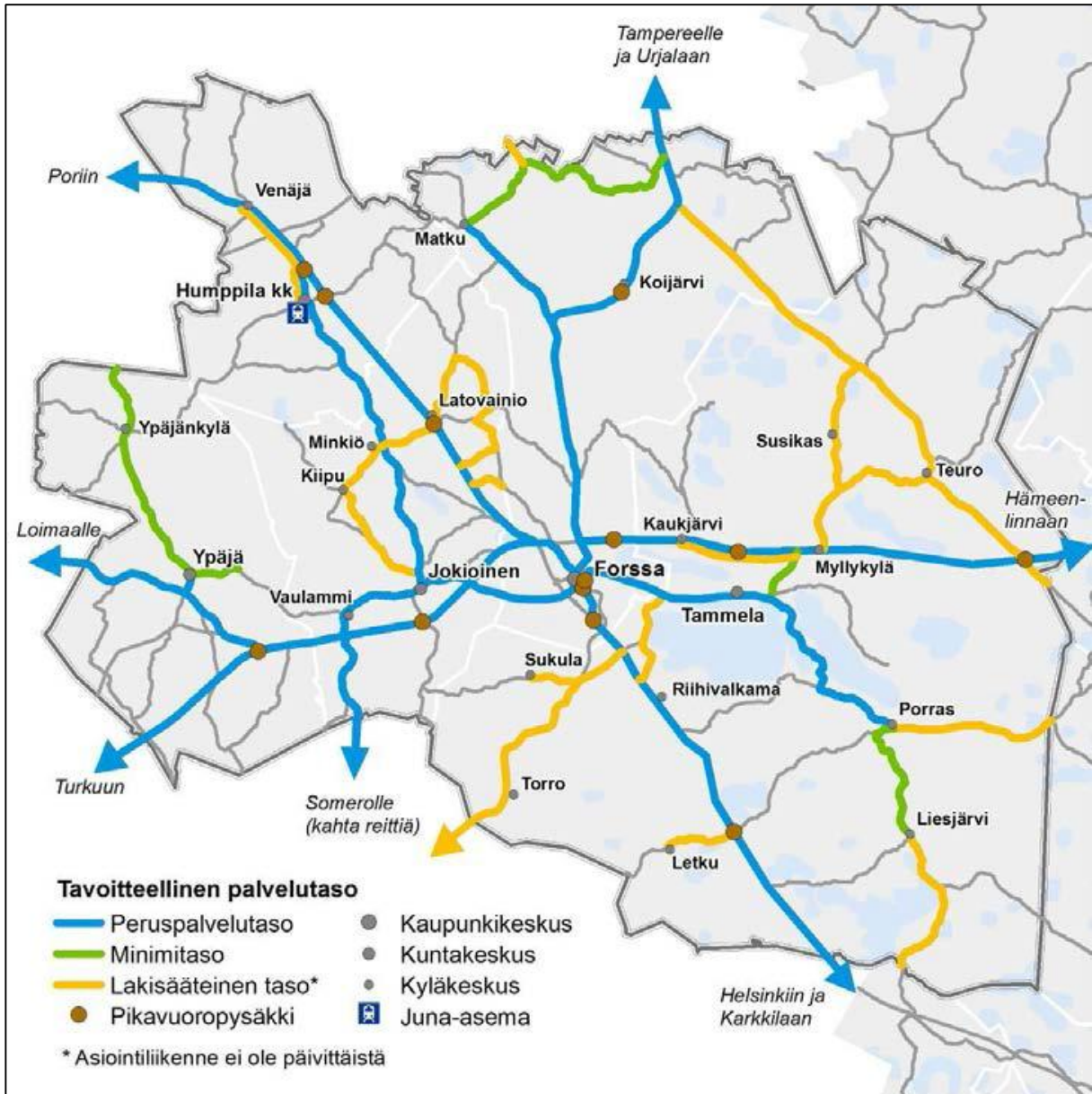
Kuva 13 Forssan seutulipun myyntimäärät 2010–2014 (Vallu)

Kuva 14 Forssan työmatkalipun myyntimäärät (Vallu)

Palvelutaso 2010–2016

Nykyinen Uudenmaan ELY-keskuksen vahvistama Forssan seudun joukkoliikenteen palvelutasopäätös on voimassa vuoden 2016 loppuun saakka. Palvelutasopäätöksessä on määritelty sangen realistiset palvelutasotavoitteet tärkeimmille yhteysväleille.

Kuva 15 Vuonna 2011 vahvistetut palvelutasotavoitteet (Uudenmaan ELY-keskuksen julkaisu 21/2011)

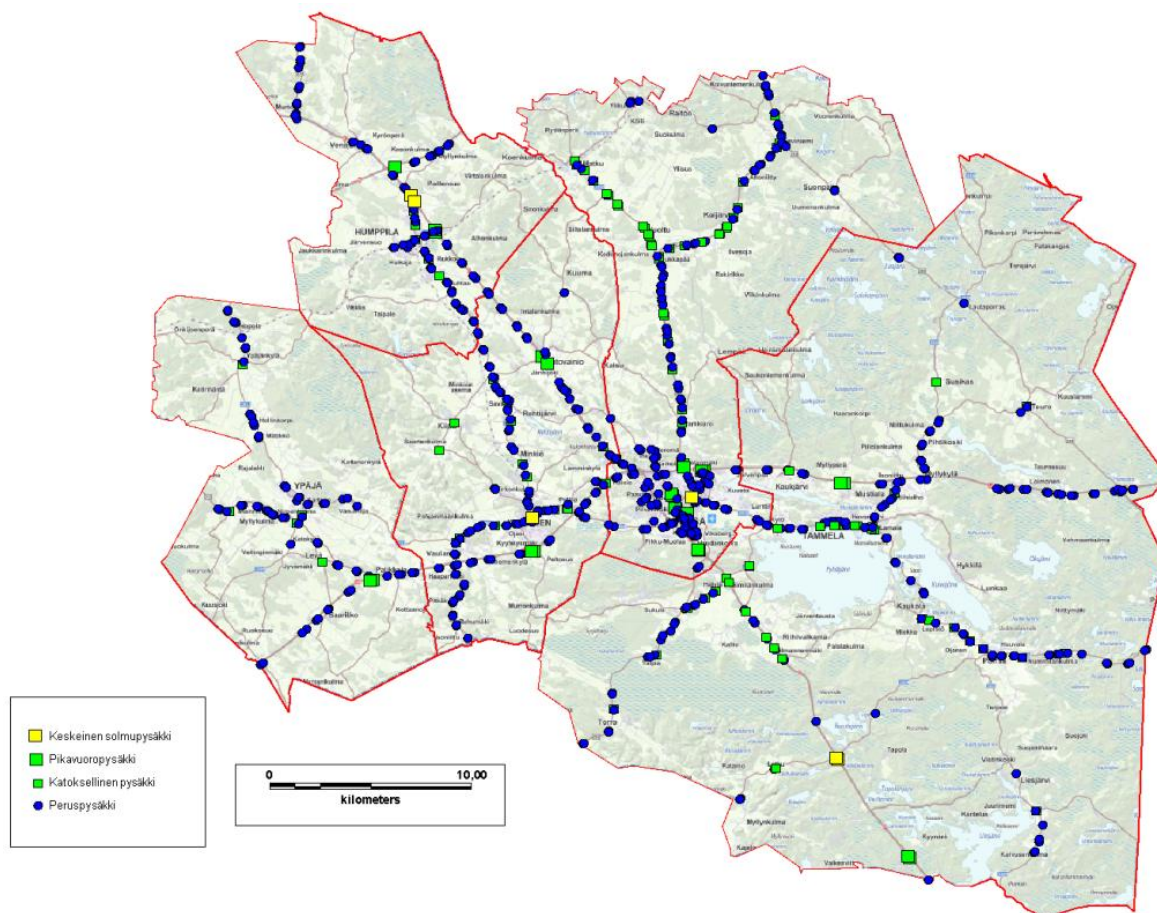
Oheisessa taulukossa on esitetty Liikenneviraston suosituksen mukaiset palvelutasokriteerit palvelutason laatimisaikakohdalta määrällisten tekijöiden osalta. Palvelutasotarkastelun kannalta liikennöintiäika sekä vuoroväli tai vuorojen määrä ovat keskeisimmät palvelutasotekijät. Taulukossa ovat mukana vain ne palvelutasoluokat, jotka esiintyvät suunnittelualueen yhteysväleillä. Lisäksi haja-asutusalueilla sovelletaan lakisääteistä tasoa, jolla hoidetaan ainosastaan lakisääteisestä kuljetukset.

Taulukko 5 Joukkoliikenteen määrälliset palvelutasotekijät nykyisen palvelutason asettamishetkellä

Määrälliset tekijät	Keskitaso	Peruspalvelutaso	Minimitaso
Liikennöinti-aika			
Talvi: arki	07.00 - 20.00	07.00/08.00 - 17.00	08.00 - 16.00
Kesä: arki	07.00 - 20.00	07.00/08.00 - 17.00	9 - 15 välillä
Vuoroväli/-määrä			
Talvi: arkipäivä	60 - 120 min	3-5 vuoroa / suunta koulu- ja asiointitarpeiden mukaisesti	1-2 vuoroa / suunta kylien ja kuntakeskusten välillä
Kesä: arkipäivä	60 - 120 min	1-3 vuoroa / suunta työmatka- ja asiointitarpeiden mukaisesti	1-2 vuoroa / suunta kylien ja kuntakeskusten välillä
Talvi: arki-ilta	60 - 120 min	tarpeen mukaan	
Kesä: arki-ilta	60 - 120 min	tarpeen mukaan	

Pysäkkiverkko

Oheisessa kuvassa on esitetty seudullisen liikenteen pysäkkiverkosto suunnittelualueella. Pysäkit on luokiteltu Digiroad -tietokantaan tallennettuja tietoja hyödyntäen neljään eri luokkaan. Keskeinen solmupysäkki- luokkaan kuuluvina pysäkkeinä on esitetty Forssan linja-autoasema, Jokioisten keskustan pysäkit sekä 2-tien liityntäpysäköinnillä varustetut pysäkkiparit Humppilassa ja Tammelassa. Pikavuoropysäkit on esitetty omana luokkana, näistä erityisen tärkeitä ovat Palikkalan pysäkkipari Ypäjällä sekä Jokioisten tienhaaran pysäkit. Muut pysäkit on jaettu katoksellisiin ja peruspysäkkeihin Digiroad -tietokannan sisältämien tietojen mukaisesti. Peruspysäkeistä osa sijaitsee tieosuuksilla, joiden varrelle ei ole määritetty virallista joukkoliikenteen palvelutasoa. Näitä pysäkkejä kuitenkin hyödynnetään koulukuljetuksissa.

Kuva 16 Suunnittelualueen pysäkkiverkosto

6. Ehdotus tulevaksi seutuliikenteen palvelutasoksi

Uudet palvelutasoluokat

Liikennevirasto on päivittänyt vuoden 2015 aikana ohjeen palvelutason määrittelyyn toimivaltaisten viranomaisten käytettäväksi. Uudessa määrittelyssä palvelutasoluokkia on seitsemän ja ne on nimetty roomalaisin numeroin I–VII. Palvelutasoluokkien mukaiset määrälliset kriteerit on jaettu määrääviin ja muihin kriteereihin. Määräävät kriteerit tarkoittavat tekijöitä, joiden mukaan palvelutaso sijoittuu tiettyyn luokkaan. Jotta eri alueiden palvelutasomäärittelyt olisivat keskenään vertailukelpoisia, ei määrääviä kriteerejä tule muuttaa. Määrääviä kriteerejä ovat:

- liikennöinti-aika
- vuoroväli/vuorojen määrä talven M-P ruuhka-aikoina (n. 7–9 ja 15–17)
- vuoroväli/vuorojen määrä talven M-P päiväliikenteessä
- vuoroväli/vuorojen määrä kesän M-P päiväliikenteessä
- vuoroväli/vuorojen määrä lauantain päiväliikenteessä

Taulukoissa 6 ja 7 on esitetty talvi- ja kesäajan liikenteiden määrälliset palvelutasotekijät. Taulukoiden lihavoidut arvot ovat palvelutason valinnassa määrääviä kriteerejä, joiden on täyttyttävä jotta liikenteen voidaan katsoa kuuluvan kyseiseen palvelutasoluokkaan.

Taulukko 6 Talviliikenteen määrälliset palvelutasotekijät uuden palvelutason määrittelyohjeen mukaan

TALVI-LIIKENNE	Soveltamisaika	I	II	III	IV	V	VI	VII
Suositeltava liikennöinti-aika	Ma-to	5.30–23.30	6.00–22.30	7.00–21.30	7.00–20.00	7.00–18.00	7.00/8.00–17.00	8.00–16.00
	Pe	5.30–01.30	6.00–00.30	7.00–21.30	7.00–20.00	7.00–18.00	7.00/8.00–17.00	8.00–16.00
	La	6.00–01.30	7.00–00.30	9.00–21.30	9.00–18.00	10.00–15.00	Tarpeen mukaan	–
	Su	7.00–23.30	9.00–21.30	11.00–18.30	12.00–17.00	Tarpeen mukaan	Tarpeen mukaan	–
Vuoroväli/vuoromäärä	Ruuhka (n. klo 7–9 ja 15–17)	≤ 10 min	≤ 15 min	≤ 30 min	≤ 30 min	≥ 1 vuoro tunnissa	3–5 vuoroa/suunta/vrk (koulu-, työmatka- ja/tai asiointiyhteys)	1–2 vuoroa/suunta/vrk (koulu-, työmatka- ja/tai asiointiyhteys)
	Arkipäivä klo 9–14	≤ 15 min	≤ 20 min	≤ 30 min	≤ 60 min	≥ 1 vuoro kahdessa tunnissa	–	–
	Arjen varhaisilta klo 18–20	≤ 15 min	≤ 20 min	≤ 30 min	≤ 60 min	–	–	–
	Lauantaisin	≤ 20 min	≤ 30 min	≤ 60 min	≥ 1 vuoro kahdessa tunnissa	1–4 vuoroa/suunta/vrk	0–2 vuoroa/suunta/vrk	–
	Sunnuntaisin	≤ 20 min	≤ 30 min	≤ 60 min	≥ 1 vuoro kahdessa tunnissa	0–2 vuoroa/suunta/vrk	0–2 vuoroa/suunta/vrk	–
	Varhaisaamu ja myöhäisilta (kaikki päivät)	≤ 30 min	≤ 60 min	–	–	–	–	–
	Yöliikenne	≤ 60 min	≥ 1 vuoro kahdessa tunnissa	–	–	–	–	–
Kävelyetäisyys pysäkille		≤ 400 m	≤ 500 m	≤ 800 m	–	–	–	–

Taulukko 7 Kesäliikenteen määrälliset palvelutasotekijät uuden palvelutason määrittelyohjeen mukaan

KESÄ-LIIKENNE	Soveltamisaika	I	II	III	IV	V	VI	VII
Suositeltava liikennöintiaika	Ma-to	5.30–23.30	6.00–22.30	7.00–21.30	7.00–20.00	7.00–18.00	7.00/8.00–17.00	8.00–16.00
	Pe	5.30–01.30	6.00–00.30	7.00–21.30	7.00–20.00	7.00–18.00	7.00/8.00–17.00	8.00–16.00
	La	6.00–01.30	7.00–00.30	9.00–21.30	9.00–18.00	10.00–15.00	Tarpeen mukaan	–
	Su	7.00–23.30	9.00–21.30	11.00–18.30	12.00–17.00	Tarpeen mukaan	Tarpeen mukaan	–
Vuoroväli/ vuoro-määrä	Ruuhka (n. klo 7–9 ja 15–17)	≤ 15 min	≤ 30 min	≤ 30 min	≤ 60 min	≥ 1 vuoro tunnissa	1–2 vuoroa/suunta/vrk (työmatka- ja/tai asiointiyhteys)	0–2 vuoroa/suunta/vrk (työmatka- ja/tai asiointiyhteys)
	Arkipäivä klo 9–14	≤ 20 min	≤ 30 min	≤ 60 min	≤ 60 min	≥ 1 vuoro kahdessa tunnissa		
	Arjen varhaisilta klo 18–20	≤ 20 min	≤ 30 min	≤ 60 min	≤ 60 min	–	–	–
	Lauantaisin	≤ 30 min	≤ 60 min	≤ 60 min	≥ 1 vuoro kahdessa tunnissa	1–4 vuoroa/suunta/vrk	0–2 vuoroa/suunta/vrk	–
	Sunnuntaisin	≤ 30 min	≤ 60 min	≤ 60 min	≥ 1 vuoro kahdessa tunnissa	0–2 vuoroa/suunta/vrk	0–2 vuoroa/suunta/vrk	–
	Varhaisaamu ja myöhäisiltä (kaikki päivät)	≤ 30 min	≤ 60 min	–	–	–	–	–
	Yöliikenne	≤ 60 min	≥ 1 vuoro kahdessa tunnissa	–	–	–	–	–
Kävelytäisyys pysäkeille		≤ 400 m	≤ 500 m	≤ 800 m	–	–	–	–

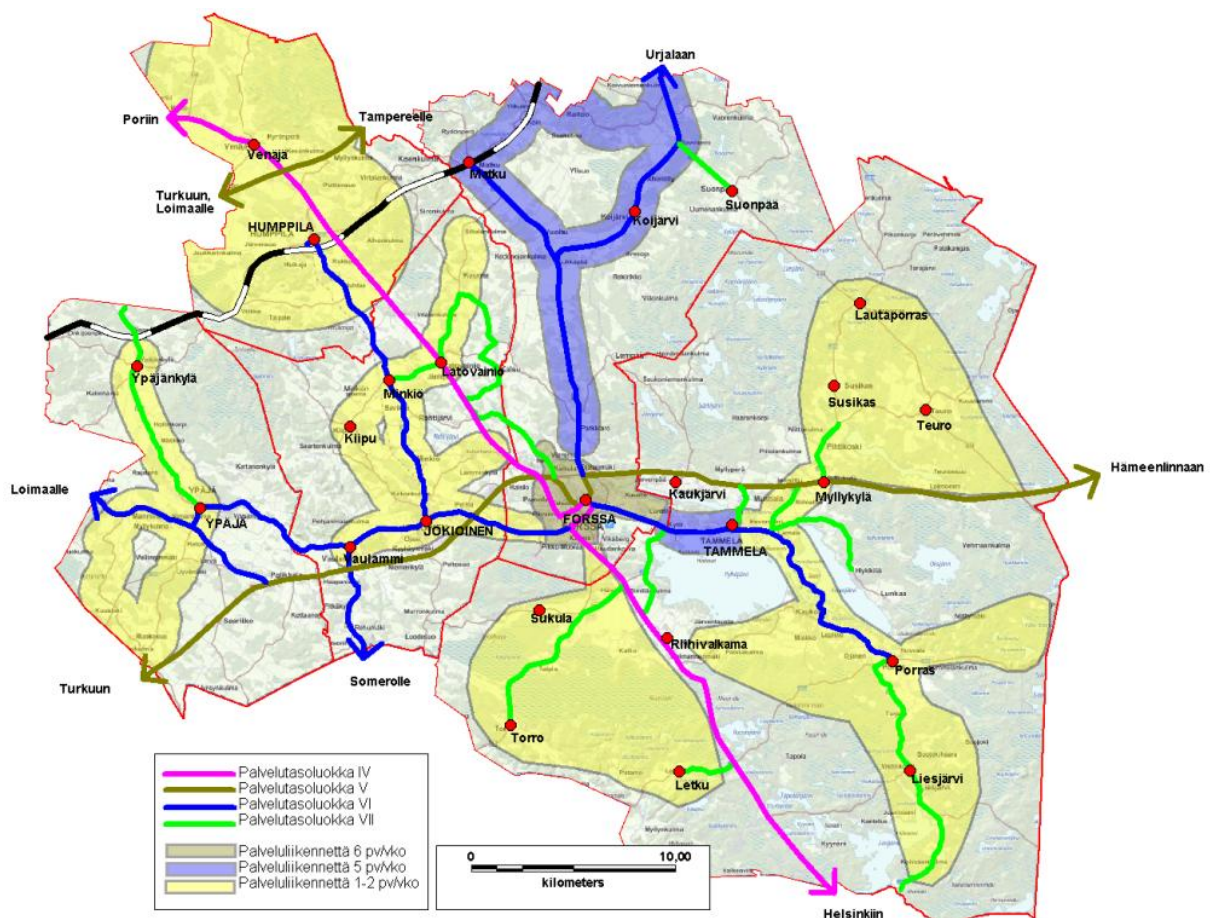
Taulukko 8 Palvelutasoluokkien sanalliset kuvaukset ja esimerkkejä käyttöympäristöistä

Palvelutasoluokka	I	II	III	IV	V	VI	VII	Ei kriteeristöä
Määritelmä	Joukkoliikenteen käyttö on helppoa; ruuhka-aikana voi mennä pysäkeille aikatauluja tarkistamatta. Kilpailukykyinen vaihtoehto henkilöauton käytölle	Mahdollistaa elämän ilman henkilöautoa. Todellinen vaihtoehto henkilöauton käytölle	Käyttökelpoinen vaihtoehto henkilöauton käytölle	Liikkumisvaihtoehto päivittäisiin kohteisiin	Säännöllisiä yhteyksiä arkipäivisin. Vaihtoehtoisia yhteyksiä töihin, kouluun ja asiointiin	Tarjotaan tavanomaiset työmatkayhteydet sekä koulu- ja asiointiyhteyksiä.	Tarjotaan yleisimpiä työmatka-, koulu- ja asiointiyhteyksiä.	Ei joukkoliikennettä.
Tavoite	Mahdollisuudet joukkoliikenteen kulkutapaosuiden kasvuun	Mahdollistaa sujuvan arjen ilman henkilöautoa.	Mahdollistaa sujuvan arjen ilman henkilöautoa; viikonloppuisin matkat suunniteltava tarkemmin.	Hyvät arjen yhteydet; myös viikonloppuliikennettä.	Turvata arjen liikkumistarpeita; ei välttämättä su-liikennettä.	Ensisijaisesti vain koulu- ja asiointiyhteyksiä; mutta myös tavallisia työmatkayhteyksiä.	Pääosa koulu- ja asiointiyhteyksistä säännöllisessä avoimessa joukkoliikenteessä.	Erilliset lakisääteiset kuljetukset pyritään tarjotaan kaikille avoimena kuljetuksina aina kun mahdollista
Esimerkkejä käyttöympäristöstä	Suurten ja keskisuurten kaupunkiseutujen tiiviit, useimmiten kerrostaloalueet	Suurten ja keskisuurten kaupunkiseutujen tiiviit asuinalueet sekä kaupungin sisäisten alue-keskusten väliset yhteydet	Ulompi kaupunkialue, kaupunkiseudut, keskusten väliset yhteydet	Kaupungin kehysalue, pienet kaupungit, keskusten väliset yhteydet	Maaseudun paikalliskeskukset ja yhteydet keskusta-alueeseen	Ydinmaaseutu	Ydinmaaseutu	Harvaan asuttu maaseutu
SYKE:n kaupunkimaaseutu- luokituksen luokka	Sisempi kaupunkialue	Sisempi kaupunkialue	Ulompi kaupunkialue	Ulompi kaupunkialue/Kaupungin kehysalue	Kaup. kehysalue/läheinen maaseutu/Maaseudun paikalliskeskukset	Ydinmaaseutu	Ydinmaaseutu	Harvaan asuttu maaseutu

Suunnittelualueen uusi palvelutaso

Kuntien näkemys alueelle sopivasta joukkoliikenteen palvelutasosta oli hyvin yksimielisesti se, että nyt voimassa olevien palvelutasotavoitteiden mukainen taso on realistinen myös jatkossa. Nykyisessä palvelutasossa havaittuja puutteita verrattuna edellisellä kerralla asetettuihin tavoitteisiin tai muutoin toivottuun tarjontaan ovat:

- Forssasta ei pääse Hämeenlinnaan aamulla ennen kello 8. Tämän puutteen merkitys vain korostuu useiden palveluiden siirtyessä Hämeenlinnaan saakka.
- Loppuiltapäivän viimeiset yhteydet Forssasta naapurikuntiin lähtevät jo ennen kello 17. Käytännössä tätä ei kuitenkaan koettu puutteeksi. Viimeisten vuorojen tärkein matkustajaryhmä on toisen asteen opiskelijat, joille pian kello 16 jälkeen lähtevät vuorot soveltuvat jopa paremmin kuin vasta kello 17 aikoihin lähtevät vuorot sopisivat. Lisäksi uusissa palvelutasoluokissa liikennöintiajat ovat luonteeltaan aiempaa enemmän suosituksia, joiden toteuttamisessa huomioidaan vahvasti matkustajien tarpeet.
- Forssasta ja Jokioisilta kaivataan ajoittain liityntäyhteyksiä Humppilan rautatieasemalle.
- Humppilasta ei pääse Loimaalle kahdeksaksi. Muutenkin junaliikenteen tarjonta on heikentynyt/heikentymässä.
- Ypäjältä myös yhteydet Koskelle ovat tärkeitä toisen asteen opiskelijoiden vuoksi. Oppilaitos järjestää nämä, koska yhteysvälillä ei ole soveltuvaa julkista liikennettä.
- Sote-uudistuksen myötä terveydenhuollon matkoihin liittyvät yhteystarpeet Tampereelle voivat lisääntyä.

Kuva 17 Esitys joukkoliikenteen palvelutasosta vuodesta 2017 eteenpäin

Uusien palvelutasoluokkien mukaiseksi muunnettuna aiemmin peruspalvelutasoisiksi määritellyille yhteysväleille suunnittelualueen kunnista Forssaan sekä Jokioisilta Somerolle ja Ypäjältä Loimaalle asetetaan uudeksi palvelutasoluokaksi taso VI. Käytännössä tämä tarkoittaa työ-, koulu- ja asiointimatkat mahdollistavia arkipäiväliikenteitä. Viikonlopuiksi ei tavoitella säännöllistä joukkoliikennetarjontaa suunnittelualueen kuntien välillä. Vanhat minimitason tai lakisääteisen tason mukaiset yhteysvälit edustavat jatkossa alinta VII-palvelutasoluokkaa, joka käytännössä tarkoittaa koulumatkojen järjestämistä kaikille avoimella joukkoliikenteellä. Tammelan ja Jokioisten alueella luokkaan VII määritetyt yhteysvälit noudattelevat pitkien, vuoteen 2019 saakka voimassa olevien siirtymäajan liikennöintisopimusten muodostamaa koululaisten tarpeisiin muotoutunutta palvelua, jolle on tarvetta nykymuodossaan jatkossakin. Valtateiden pitkänmatkaisissa liikenteissä palvelutasoluokkana kuvataan nykyisen tarjonnan muodostama taso, joka on:

- 2-tien Pori-Helsinki liikenteessä luokka IV, lukuun ottamatta ruuhka-aikojen vuoroväliä ja Porin suunnan aamuvuoropuutetta
- 10-tien Turku-Hämeenlinna liikenteessä aamun Hämeenlinnan suunnan puutteita lukuun ottamatta luokka V
- 9-tien Turku-Tampere liikenteessä aamun Tampereen suunnan puutteita lukuun ottamatta luokka V

Valtateiden liikententeiden palvelutason kuvaaminen tässä työssä on alueen kuntien tahdonilmaus pääosin markkinaehtoisesti muodostuvan palvelutason säilyttämisestä nykyisellä tasolla, vaikka kunnat eivät niiden rahoitukseen ja palvelutasopuutteiden paikkaamiseen voikaan sitoutua samalla tapaa kuin seudun sisäisissä liikenteissä.

Kuntien itse ostamien sisäisten asiointi- ja palveluliikenteiden muodostama osa palvelutasosta on tuotu esiin uusien palvelutasotavoitteiden yhteydessä, koska nämä liikenteet muodostavat merkittävän osan kuntien sisäisestä joukkoliikennepalvelusta. Tämän palvelun merkitystä on haluttu korostaa myös siksi, että kutsuohjaukseen perustuva liikennöintiperiaate on suunnittelualueen ohueen kysyntään hyvin soveltuva tapa tuottaa palvelua.

Sidosryhmien kuuleminen palvelutasosta

Työn aikana järjestettiin kaikille kuntalaisille avoin internet-pohjainen kysely joukkoliikenteen kehittämistarpeista. Kyselyyn saatiin 220 vastausta. Eniten vastauksia tuli Tammelasta ja Humppilasta. Vastaajien mielestä joukkoliikenteen käyttöön vaikuttavista tekijöistä olivat tärkeimpiä tarjolla olevien vuorojen lukumäärä sekä lähtöaikojen sopivuus. Myös aikataulu- ja reitti-informaation saatavuus koettiin tärkeäksi.

- Forssalaisten toiveissa oli nykyistä paremmat yhteydet Hämeenlinnaan, Tampereelle ja Tammelaan sekä Humppilan rautatieasemalle.
- Humppilasta puolestaan kaivattiin lisävuoroja Forssan suuntaan.
- Jokioislaiset toivoivat eniten lisäliikennettä iltoihin sekä viikonloppuihin ja liityntäyhteyksiä Humppilan rautatieasemalle.
- Tammelalaisten antamissa palautteissa tuli vahvimmin esille lisävuorojen tarve Forssan suuntaan.
- Ypäjäläisten toiveissa korostui kesäajan liikenteiden säilyttäminen sekä Forssan suunnan yhteyksien parantaminen.

Lisäksi palvelutasoa esiteltiin luonnosvaiheessa alueen henkilökuljetusyrittäjille ja Linja-autoliiton edustajalle.

7. Tulevat hankinnat

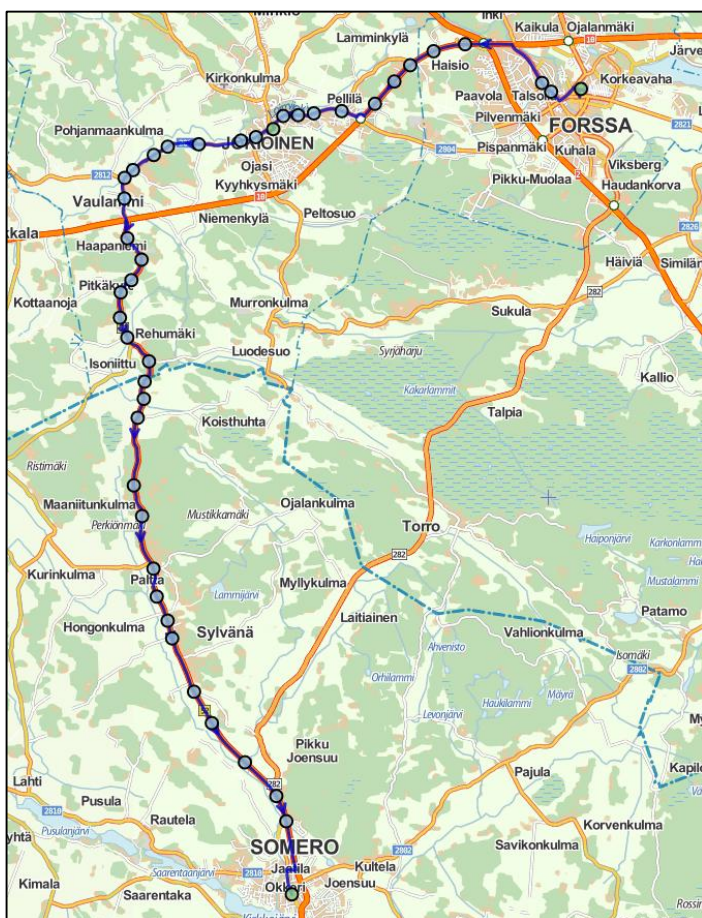
Tässä luvussa on kuvattu suunnittelualueen sisäisten ELY-keskuksen toimivaltaan kuuluvien liikenteiden nykytila ja esitetty palvelutason ylläpitämisen edellyttämä toimenpide liikenteen jatkosta sopimuskauden päättymisen jälkeen. Näiden liikenteiden järjestämiskustannukset jakautuvat jatkossa ELY-keskuksen ja kuntien kesken. ELY-keskuksen kustannusosuus on 50 %. Työn aikana kuntien osuuden jakoperusteiksi sovittiin tasajaon (50 % kuntaosuudesta) sekä kunkin kunnan alueella ajettavien kilometrien (25 %) ja asukasluvun (25 %) yhdistelmä. Aiemmin kunnat eivät maksaneet kuntarajan ylittävistä liikenteistä suoraan, vaan kuntien rahoitus on ohjautunut liikenteisiin maksetun lipputuen kautta.

Seuraavissa sopimustarkasteluissa esitetyt kartta-aineistot ovat koontikartta -palvelusta. Linkit vuorojen reittikarttoihin ovat saatavilla VALLU-tietopalvelusta.

Nykyiset käyttöoikeussopimukset

Käyttöoikeussopimus 580163, Forssa-Somero -liikenne

Reittinimi	Suunta	Vuoro	Lähtö	Tulo	Kausi	Päättyy	Vuoro km	Lippu-tulot	Keski-kuorma	Maksimi-kuorma	Nousijat yhteensä
FORSSA - SOMERO	Meno	M-P	0805	0850	TALVI	5.6.2017	35	5 988	7,6	19	1 852
FORSSA - SOMERO	Meno	M-P	1105	1150	TALVI	5.6.2017	35	2 597	3,4	14	755
FORSSA - SOMERO	Meno	M-P	1615	1700	TALVI	5.6.2017	35	6 497	8,9	39	1 695
SOMERO - FORSSA	Meno	M-P	0705	0755	TALVI	5.6.2017	35	8 614	13,2	24	2 127
SOMERO - FORSSA	Meno	M-P	0905	0950	TALVI	5.6.2017	35	1 431	1,7	6	323
SOMERO - FORSSA	Meno	M-P	1510	1555	TALVI	5.6.2017	35	4 782	6,0	15	1 372

Perustiedot

Voimassa 1.6.2015 – 5.6.2017

Sopimuskauden hinta 40 165,20 €

Sopimuskilometrit 41 004 km

Sopimus €/km 0,98 €

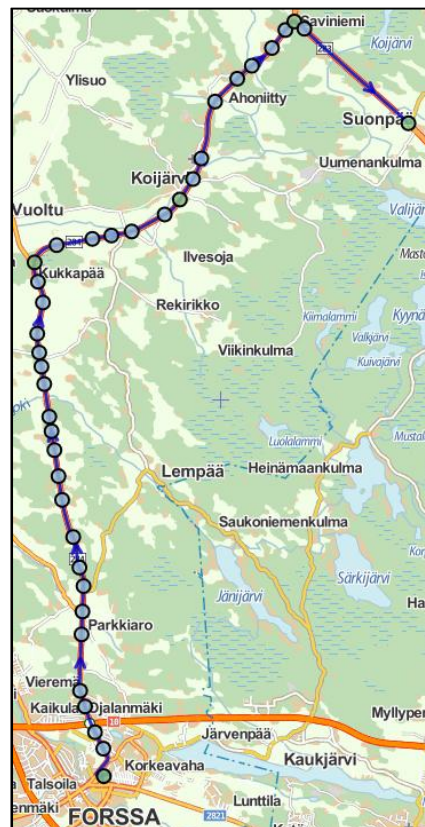
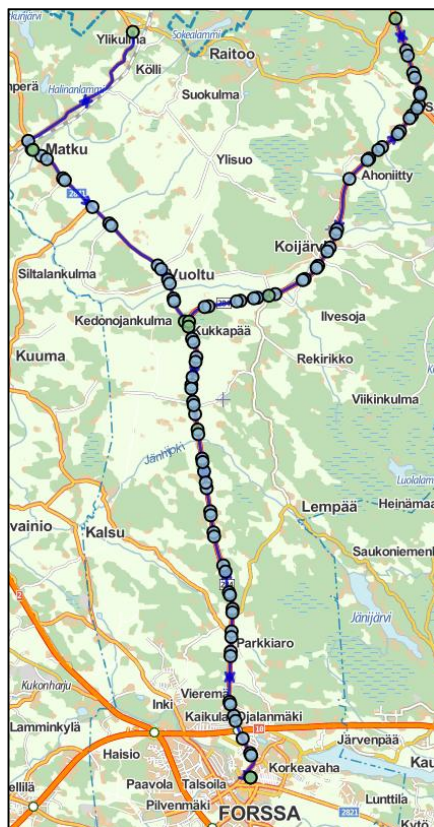
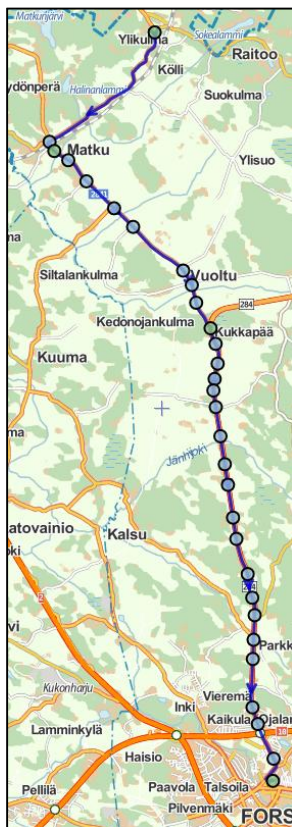
Käyttöoikeussopimukseen (KÄYTTÖ-580163) kuuluu kuusi Forssa-Somero -yhteysväliä liikennöitävää vuoroa. Kaikki vuoroista ajetaan talviarkisin.

Liikenne palvelee ensisijaisesti II-asteen opiskelijoiden matkoja Somerolta ja Jokioisilta Forssaan. Kesäajan tauko liikenteessä haittaa hyödyntämistä työmatkoihin, vaikka aikataulut kouluvuoden aikana sopivatkin hyvin myös työmatkoille.

Liikennettä on tarkoituksenmukaista jatkaa nykymuodossaan myös jatkossa, koska matkustajamäärät ovat hyviä ja vuorot muodostavat selkeän yhdellä autolla ajettavan kokonaisuuden. Näiden ansiosta maksettava kilometrihintaa on edullinen. Kustannukset tulevat jatkossa jakautumaan ELY-keskuksen sekä Forssan, Jokioisten ja Someron kuntien kesken.

Käyttöoikeussopimus 580329, Forssa-Matku -liikenne

Reittinimi	Suunta	Vuoro	Lähtö	Tulo	Kausi	Päättyy	Vuoro km	Lippu- tulot	Keski- kuorma	Maksimi- kuorma	Nousijat yhteensä
Forssa - Matku - Raitoo - Matku - Raitoo - Forssa	Meno	KOULP	0725	0845	KOULPV	5.6.2017	69	4 788	8,8	34	2 074
Raitoo - Matku - Forssa	Meno	KOULP	0655	0725	KOULPV	5.6.2017	23	3 943	7,3	20	1 024
Forssa - Suonpää	Meno	KOULP	1510	1540	KOULPV	5.6.2017	25	2 421	4,0	13	623

Perustiedot

Voimassa 1.6.2015 – 5.6.2017

Sopimuskauden hinta 64 258,48 €

Sopimuskilometrit 21 996 km

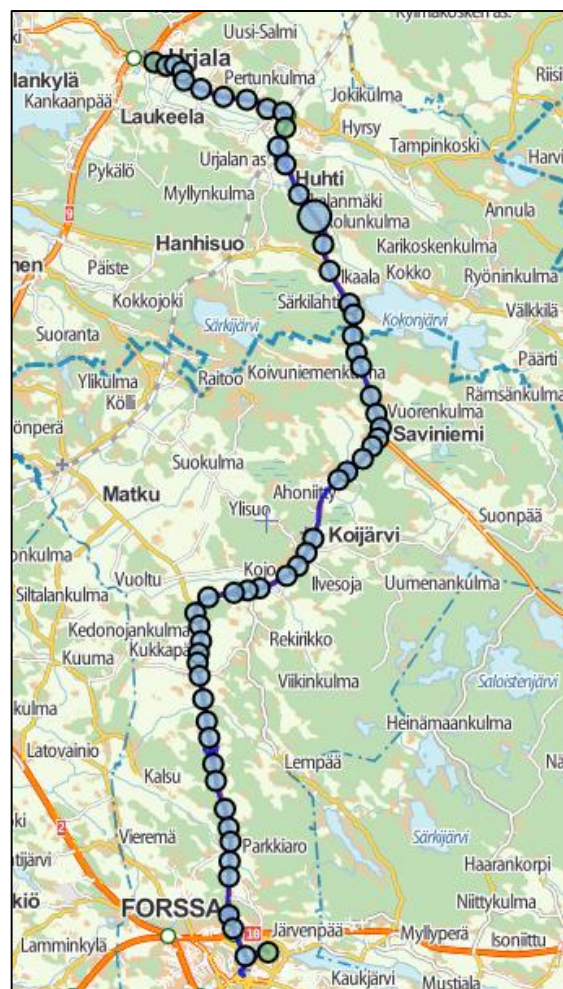
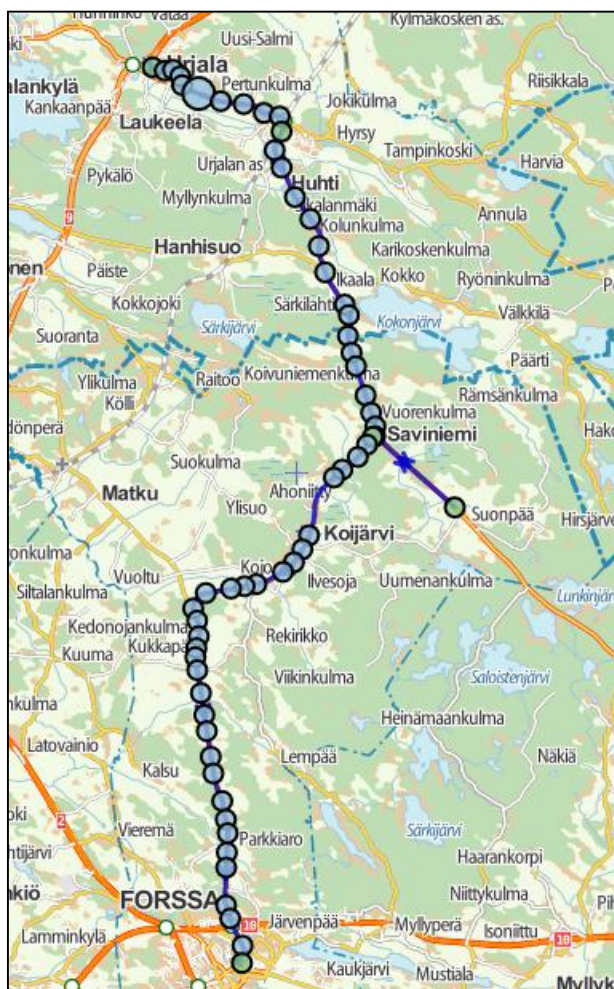
Sopimus €/km 2,92 €

Käyttöoikeussopimukseen (KÄYTTÖ-580329) kuuluu kolme Forssan sisäistä vuoroa. Kaikki vuorot ajetaan koulupäivinä ja vuorot palvelevat pääsääntöisesti kaupungin sisäisiä koulukuljetuksia.

Jatkossa samaan hankintaan kannattaa kytkeä Forssan kaupungin ostamat iltapäivävuorot Matkuun kello 14:10, 15:15 ja 16:25. Tämän sopimuksen 15:10 vuoro Suonpäähän ja Forssan ostama 15:15 vuoro Matkuun yhdistetään Forssa-Matku-Suonpää -vuoroksi. Näiden Forssan ostamien iltapäivävuorojen ostohinta on noin 54 800 €. Nykyisen käyttöoikeussopimuksen matkustajamääriin nähden korkeahko kilometrihintaa tulee laskemaan näiden hankintojen yhdistämisen myötä. Liikenne on kokonaisuudessaan Forssan sisäistä liikennettä, joten Forssan kaupunki on luontevampi isäntä tämän sopimuksen liikenteille jatkossa. Liikenteen kustannuksista vastaa jatkossa Forssan kaupunki. **ELY-keskus osallistuu kustannuksiin valtionavustuksen muodossa.**

Käyttöoikeussopimus 580329, Urjala-Forssa -liikenne

Reittinimi	Suunta	Vuoro	Lähtö	Tulo	Kausi	Päättyy	Vuoro km	Lippu- tulot	Keski- kuorma	Maksimi- kuorma	Nousijat yhteensä
FORSSA - URJALA	Meno	KOULP	0740	0820	KOULPV	4.6.2017	38	1 068	0,6	5	53
FORSSA, AMMATI-INSTITUUTTI - URJALA	Meno	KOULP	1605	1650	KOULPV	4.6.2017	39	5 340	7,3	12	650
URJALA - FORSSA, AMMATI-INSTITUUTTI	Meno	KOULP	1525	1605	KOULPV	4.6.2017	39	1 246	1,7	5	151
URJALA - SUONPÄÄ - FORSSA	Meno	KOULP	0645	0740	KOULPV	4.6.2017	45	13 012	18,0	27	1 602

Perustiedot

Voimassa 11.8.2014 – 4.6.2017

Sopimuskauden hinta 79 987,24 €

Sopimuskilometrit 60 536 km

Sopimus €/km 1,32 €

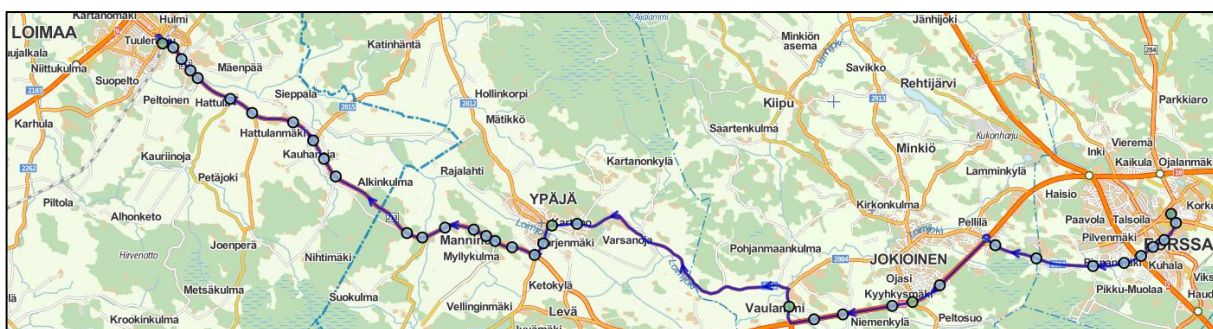
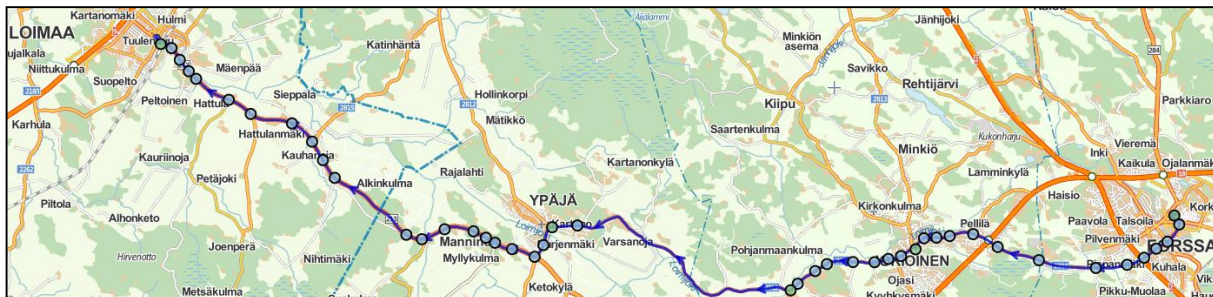
Käyttöoikeussopimukseen (KÄYTTÖ-563686) kuuluu neljä Urjala-Forssa -yhteysväliä liikennöitävää vuoroa. Kaikki vuorot ajetaan ainoastaan koulupäivinä.

Vuorot palvelevat opiskelu- sekä työmatkaliikennettä. Aamulla klo 6:45 Forssaan suuntautuvan vuoron sekä iltapäivän klo 16:05 Urjalaan palaavan vuoron keskiakuorma on hyvä. Kahdella muulla vuorolla käyttäjämäärät ovat selvästi vähäisempiä, koska ne ovat luonteeltaan hyvän kysynnän vuoroihin kytkettyjä paluuvuoroja. Kokonaisuutena sopimuskohteen kilometrihintaa on edullinen ja yhteys on tarpeen erityisesti Urjalan ja Forssan II-asteen opiskelijoille. **Liikennettä on tarkoituksenmukaista jatkaa nyky muodossaan.**

Hankintakustannukset tulevat jatkossa jakautumaan ELY-keskuksen sekä Urjalan ja Forssan kuntien kesken.

Käyttöoikeussopimus 580266, Loimaa-Forssa -liikenne

Reittinimi	Suunta	Vuoro	Lähti	Tulo	Kausi	Päätyy	Vuoro km	Lippu- tulot	Keski- kuorma	Maksimi- kuorma	Nousijat yhteensä
LOIMAA - FORSSA	Meno	M-P	0700	0750	KESÄ	4.6.2017	38	843	2,1	7	172
FORSSA - LOIMAA	Meno	M-P	1605	1650	KESÄ	4.6.2017	38	730	1,8	6	162
FORSSA - LOIMAA	Meno	M-P	0800	0840	KESÄ	4.6.2017	40	446	1,1	4	74
LOIMAA - FORSSA	Meno	M-P	1515	1555	KESÄ	4.6.2017	39	338	0,8	3	49

Perustiedot

Voimassa 1.6.2015 – 4.6.2017

Sopimuskauden hinta 21 560,00 €

Sopuskilometrit 4 214 km

Sopimus €/km 5,12 €

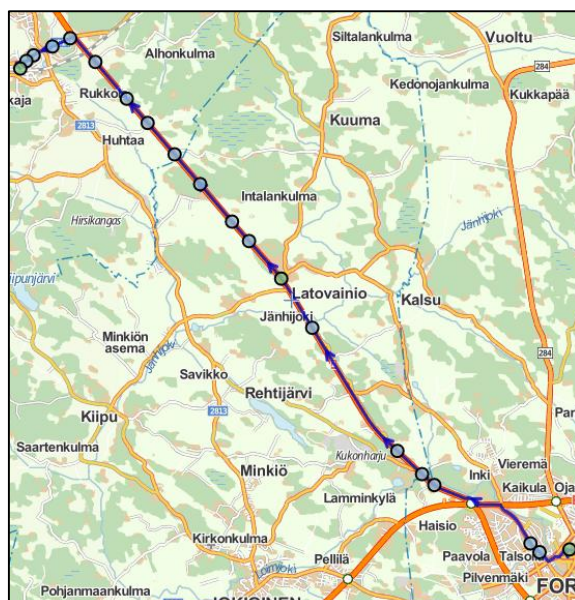
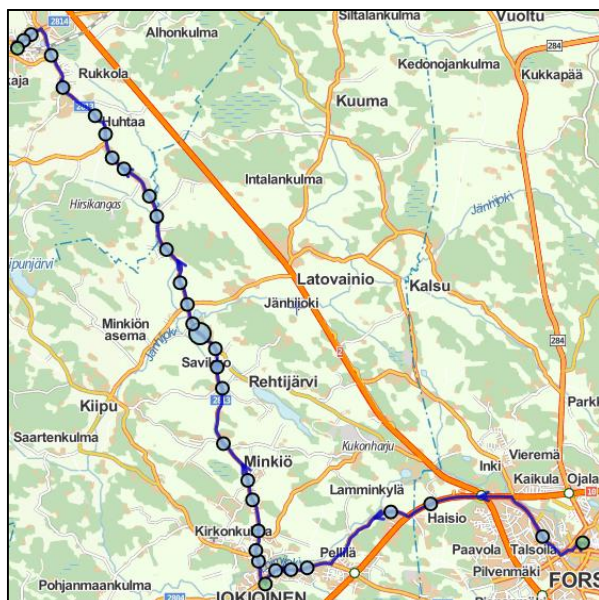
Käyttöoikeussopimukseen (KÄYTTÖ-580266) kuuluu neljä Forssa-Loimaa -yhteysväliä liikennöitävää vuoroa. Kaikki vuoroista ovat kesäajan arkiliikennettä. Vuorot tarjoavat kesäajan työssäkäyntiyyden Loimaalta Ypäjän kautta Forssaan. Vuorojen keski kuormat ovat alhaisia ja liikenteen kustannukset ovat korkeat (5,12 €/km), mutta on kuitenkin tärkeää säilyttää palvelu myös kesällä. Loimaan ja Ypäjän sekä osittain myös Loimaan ja Forssan välisiä liikenteitä koskevia sopimuksia on päättymässä suunnilleen samaan aikaan myös talviajan ja koulupäivien liikenteistä (OSTO-502086 ja SIIRTYMÄ-500108).

Jatkohankinta on tarkoituksenmukaista toteuttaa **yhdistämällä nämä kolme nykyistä sopimusta** yhdeksi kokonaisuudeksi. Lopullisesti hankittavien liikenteiden muodostama kokonaisuus voidaan viimeistellä, kun tiedetään tuleeko siirtymäajan sopimuksen tilalle markkinaehtoista liikennettä, jota yhteysväliä jo on. Lisäksi hankinnan sisältöön vaikuttaa se, miten nykyisen siirtymäajan liikennöintisopimuksen suunnittelun ulkopuoliset vuorot hankitaan jatkossa.

Hankintakustannukset tulevat jatkossa jakautumaan ELY-keskuksen sekä Loimaan, Forssan, Jokioisten ja Ypäjän kuntien kesken.

Käyttöoikeussopimus 580234, Forssa-Humppila -liikenne

Reittinimi	Suunta	Vuoro	Lähtö	Tulo	Kausi	Paättyy	Vuoro km	Lippu- tulot	Keski- kuorma	Maksimi- kuorma	Nousijat yhteensä
FORSSA - JOKIOINEN - HUMPPILA RAS	Meno	M-P	0605	0645	AINA	5.6.2017	27	951	1,5	6	304
FORSSA - JOKIOINEN - HUMPPILA RAS	Meno	M-P	1200	1240	AINA	5.6.2017	27	2 362	3,4	14	715
FORSSA - HUMPPILA RAS	Meno	M-P	1620	1650	AINA	5.6.2017	21	1 823	3,1	8	372

Perustiedot

Voimassa 1.6.2015 – 5.6.2017

Sopimuskauden hinta 54 654,76 €

Sopimuskilometrit 17 620 km

Sopimus €/km 3,10 €

Käyttöoikeussopimukseen (KÄYTTÖ-580234) kuuluu kolme Forssa-Humppila -yhteysvälillä liikennöitävää vuoroa. Kaikki vuoroista ajetaan maanantaista perjantaihin ympäri vuoden.

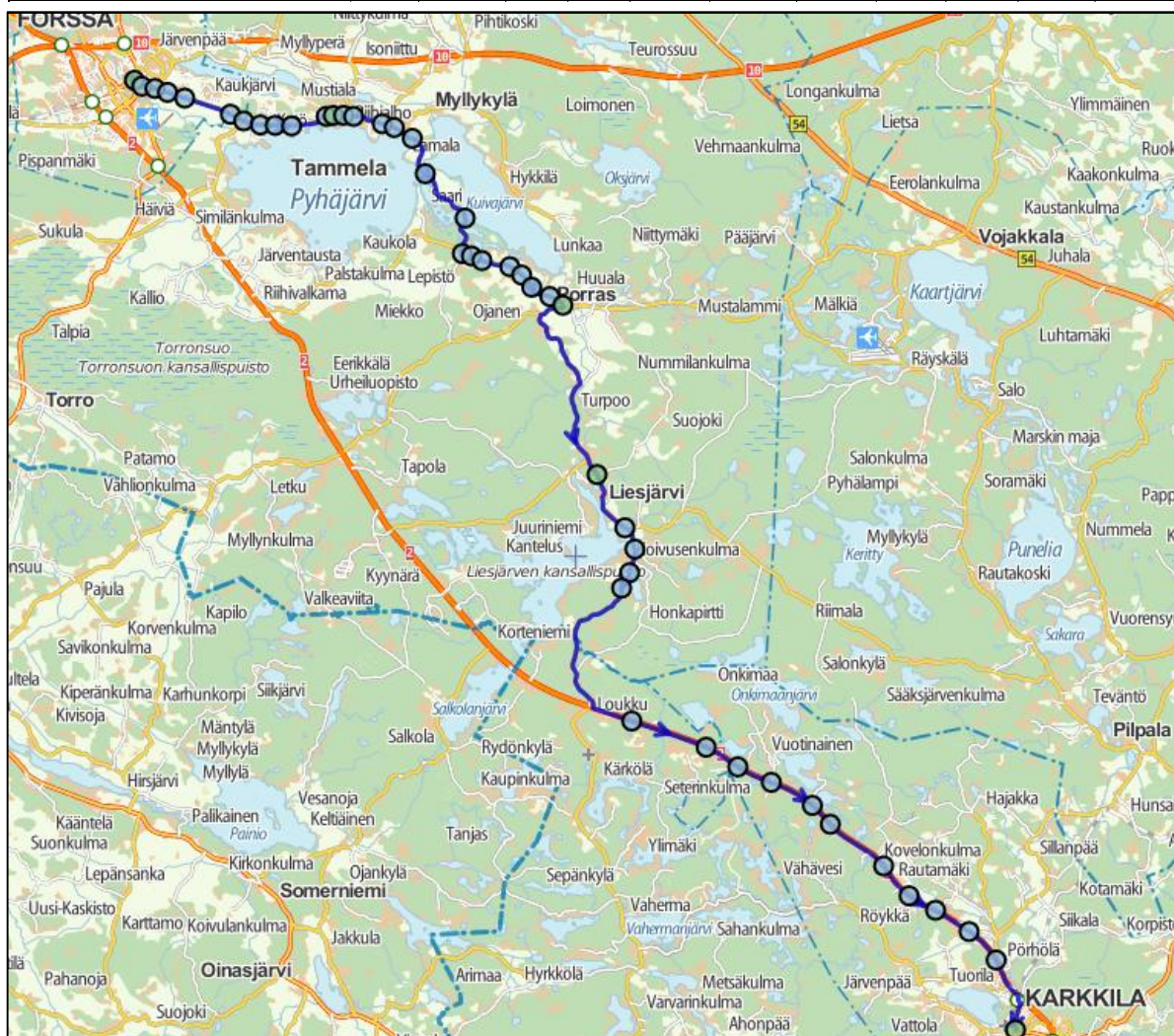
Kaikkien vuorojen keskiuormat ovat alhaisia, joten liikenteen kustannukset ovat korkeahkot (3,10 €/km). Kaikki vuorot ovat kuitenkin tärkeitä pidettyjä liityntäyhteyksiä junalle. Kello 12:40 saapuvaa vuoroa voisi mahdollisesti hieman myöhentää, koska juna lähtee vasta kello 13:00. Tosin sillä on ollut nykymuotoisenakin tämän sopimuksen vuoroista eniten matkustajia. Tämän käyttöoikeussopimuksen vuorot ovat kytköksissä samaan autokiertoon yhteysvälillä liikennöivän siirtymäajan sopimusliikenteen (SIIRTYMÄ-500161) kanssa. Kyseinen siirtymäajan liikennöintisopimus on voimassa 10.2.2017 saakka. **Näiden kahden sopimuksen liikenteet on tarkoituksenmukaista hankkia jatkossa yhtenä kokonaisuutena.** Tämän järjestelyn toteuttamista vaikeuttaa hieman sopimusten toisistaan poikkeavat päätymisajat.

Hankintakustannukset tulevat jatkossa jakautumaan ELY-keskuksen sekä Forssan, Jokioisten ja Humppilan kuntien kesken.

Nykyiset ostoliikennesopimukset

Ostoliikennesopimus 500941, Forssa-Porras-Karkkila

Reittinimi	Suunta	Vuoro	Lähtö	Tulo	Kausi	Päättyy	Vuoro km	Lippu- tulot	Keski- kuorma	Maksimi- kuorma	Nousijat yhteensä
FORSSA-PORRAS-KARKKILA	Meno	M-P	1615	1715	AINA	4.6.2016	57	2 754	2,3	11	617

Perustiedot

Voimassa 6.6.2010 – 4.6.2016

Sopimuskauden hinta 130 255 €

Sopimuskilometrit 85 500 km

Sopimus €/km 1,52 €

Ostosopimukseen (OSTO-500941) kuuluu yksi vuoro yhteysväliällä Forssa-Tammela-Karkkila. Vuoro liikennöi arkipäivisin ympäri vuoden.

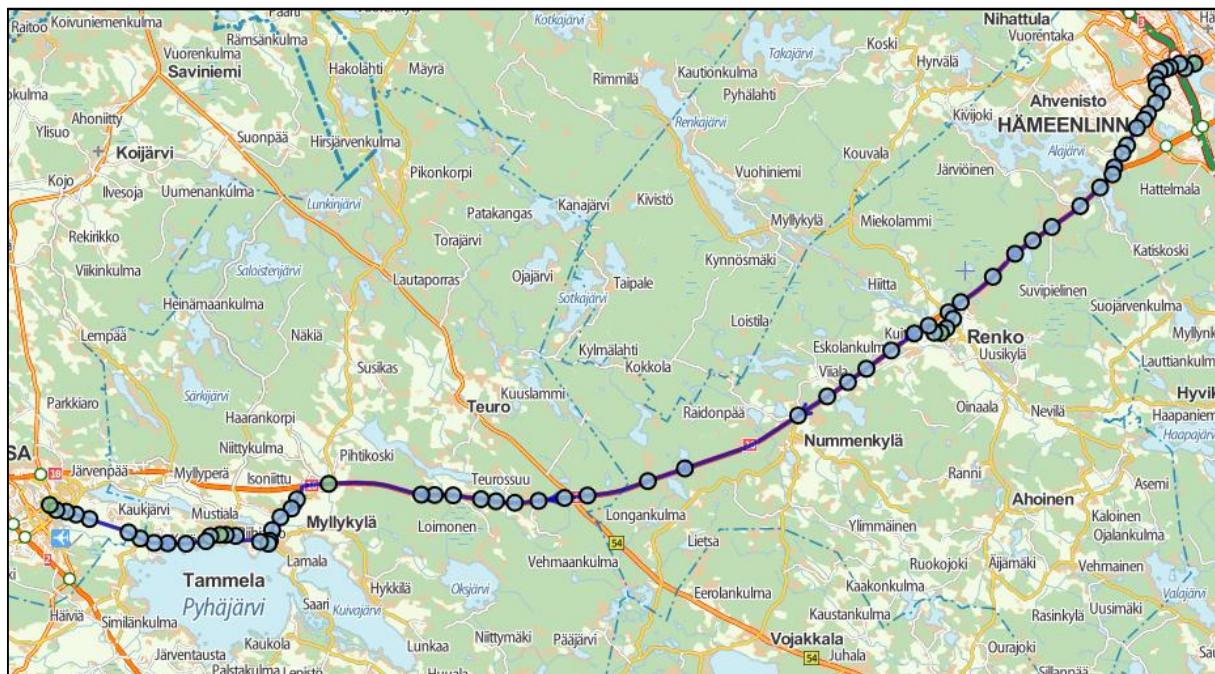
Vuoro tarjoaa erityisesti opiskelijoille ja työssäkävijöille paluuyhteyden Forssasta. Vuoron keskiakuorma on alhainen, mutta maksimikuorma kuitenkin kohtuullinen.

Tämä liikenne **on jo kilpailutettu työn aikana lyhennettynä versiona**, jossa reitti ei jatku Tammelan rajan yli. Asiakaskyselyn tulosten perusteella on liikennöitsijän kanssa käyty keskustelua lähtöajan pienestä myöhäistämisestä. Reitin lyhentämispäätöksen yhteydessä linjattiin, että yhteydet suunnitelualueelta Karkkilaan ja Helsinkiin perustuvat VT 2:n pitkänmatkaisen liikenteen tarjoaman palvelutason hyödyntämiseen.

Toistaiseksi liikenteen kustannukset ovat olleet melko edulliset, vaikka kyseessä on yksittäinen vuoro, joka ei kytkeydy sujuvasti muihin käyttöoikeussopimuksiin. Hankintakustannukset jakautuvat jatkossa ELY-keskuksen sekä Forssan ja Tammelan kuntien kesken.

Ostoliikennesopimus 500957, Forssa-Tammela-Hämeenlinna

Reittinimi	Suunta	Vuoro	Lähtiö	Tulo	Kausi	Päättyy	Vuoro km	Lippu- tulot	Keski- kuorma	Maksimi- kuorma	Nousijat yhteensä
FORSSA-TAMMELA-HÄMEENLINNA	Meno	M-P	1210	1310	AINA	4.6.2016	57	2 234	1,6	5	510
HÄMEENLINNA-TAMMELA-FORSSA	Meno	M-P	1100	1200	AINA	4.6.2016	57	2 078	2,0	6	451

Perustiedot

Voimassa 6.6.2010 – 4.6.2016

Sopimuskauden hinta 176 110,85 €

Sopimuskilometrit 85 500 km

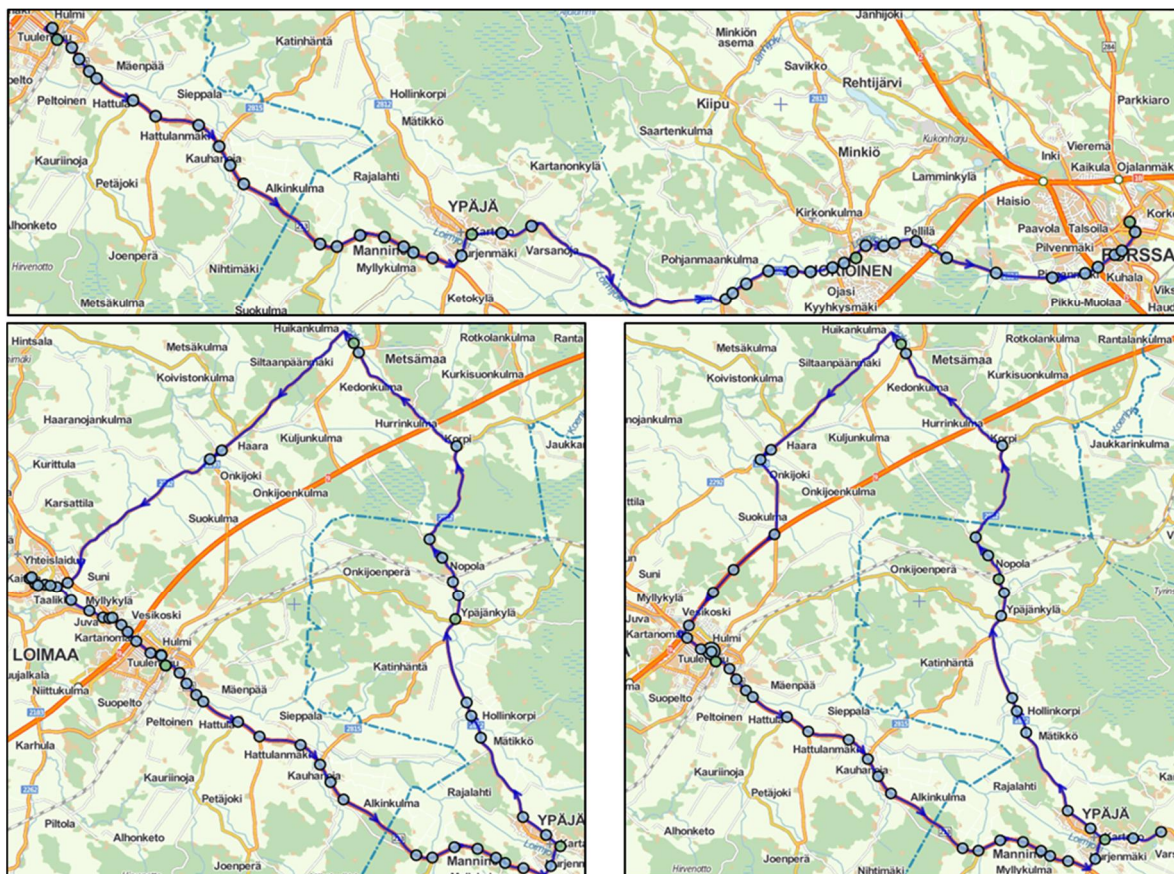
Sopimus €/km 2,06 €

Ostosopimukseen (OSTO-500957) kuuluu kaksi vuoroa yhteysväillä Forssa-Hämeenlinna. Vuorot liikennöivät arkipäivisin ympäri vuoden.

Vuorot ovat keskipäivän liikennettä ja niiden keskiuormat ovat alhaiset. Työn aikana on päätetty **jättää tämä liikenne hankkimatta** sopimuksen päätyttyä.

Ostoliikennesopimus 502086, Loimaa-Ypäjä-Loimaa

Reittinimi	Suunta	Vuoro	Lähtö	Tulo	Kausi	Päättyy	Vuoro km	Lippu- tulot	Keski- kuorma	Maksimi- kuorma	Nousijat yhteensä
LOIMAA-YPÄJÄ-AMMATTIKOULU TH-LOIMAA	Meno	M-P	1310	1410	TALVI	31.5.2017	51	2 513	2,1	17	670
LOIMAA-YPÄJÄ-FORSSA	Meno	M-P	1310	1355	TALVI	31.5.2017	39	2 107	2,6	12	392
LOIMAA-YPÄJÄ-LOIMAA	Meno	TIP	0745	0835	KESÄ	31.5.2017	43				
LOIMAA-YPÄJÄ-METSÄMAA-LOIMAA	Meno	M-P	1045	1150	TALVI	31.5.2017	55	902	0,8	5	216
LOIMAA-YPÄJÄ-METSÄMAA-LOIMAA	Meno	TIP	1045	1150	KESÄ	31.5.2017	55	331	1,4	6	89
LOIMAA-YPÄJÄ-METSÄMAA-LOIMAA	Meno	TIP	1310	1415	KESÄ	31.5.2017	55	186	0,8	2	42
LOIMAA-YPÄJÄ-ONKIJOKI-LOIMAA	Meno	KOULP	1610	1705	KOULPV	31.5.2017	54	1 682	2,0	6	338

Perustiedot

Voimassa 1.6.2012 – 31.5.2017

Sopimuskauden hinta 94 302,53 €

Sopimuskilometrit 235 347 km

Sopimus €/km 0,40 €

Ostosopimukseen (OSTO-502086) kuuluu 7 vuoroa, jotka palvelevat yhteysväliillä Loimaa-Ypäjä. Yksi vuoroista ajaa Forssaan saakka.

Vuoroista kolme ajetaan talviarkisin, yksi koulupäivinä ja kolme ovat kesävuoroja. Tilastojen mukaan vuorojen keskiuormat ovat alhaisia, mutta liikenteestä maksettava hinta on kuitenkin edullinen. Loimaan ja Ypäjän sekä osittain myös Loimaan ja Forssan välisiä liikenteitä koskevia sopimuksia on päättyvässä suunnilleen samaan aikaan myös kesäajan ja koulupäivien liikenteistä (KÄYTTÖ-580266 ja SIIRTYMÄ-500108)

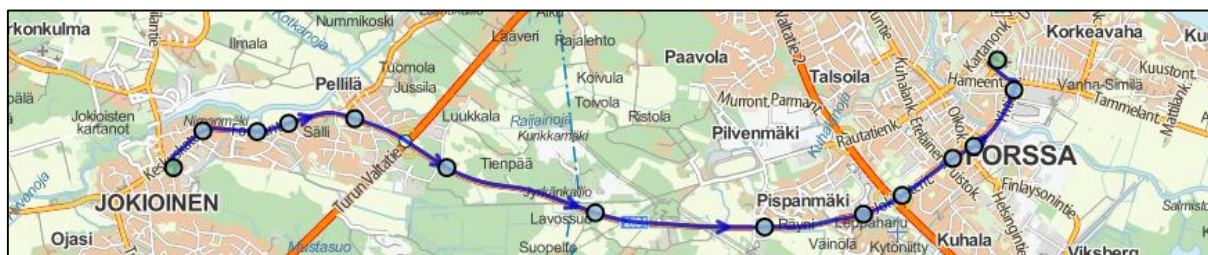
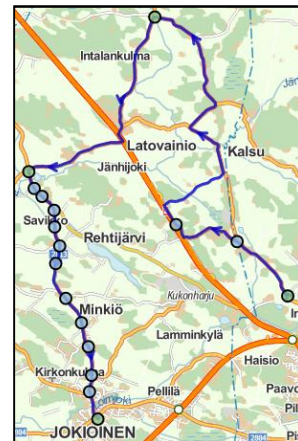
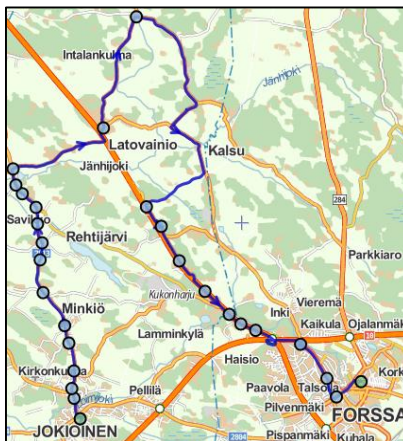
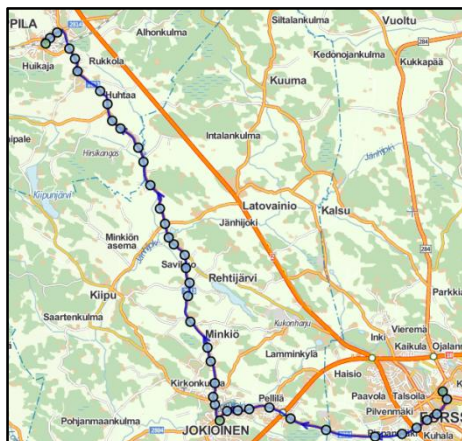
Jatkohankinta on tarkoituksenmukaista toteuttaa **yhdistämällä nämä kolme nykyistä sopimusta** yhdeksi kokonaisuudeksi. Lopullisesti hankittavien liikenteiden muodostama kokonaisuus voidaan viimeistellä, kun tiedetään tuleeko siirtymäajan sopimuksen tilalle markkinaehtoista liikennettä, jota yhteysväliillä jo on. Lisäksi hankinnan sisältöön vaikuttaa se, miten nykyisen siirtymäajan liikennöinti-sopimuksen suunnittelualueen ulkopuoliset vuorot hankitaan jatkossa

Hankintakustannukset tulevat jatkossa jakautumaan ELY-keskuksen sekä Forssan ja Loimaan, Joki-oisten ja Ypäjän kuntien kesken.

Siirtymäajan liikennöintisopimukset

Siirtymäajan liikennöintisopimus 500161, Forssa-Humppila

Reittinimi	Suunta	Vuoro	Lähtiö	Tulo	Kausi	Päättyy
FORSSA - HUMPPILA	Meno	M-P	1445	1530	AINA	10.2.2017
FORSSA - HUMPPILA	Meno	M-P	0940	1010	AINA	10.2.2017
HUMPPILA - FORSSA	Meno	M-P	1010	1045	AINA	10.2.2017
HUMPPILA - FORSSA	Meno	M-P	1240	1315	AINA	10.2.2017
HUMPPILA - FORSSA	Meno	M-P	1535	1610	AINA	10.2.2017
HUMPPILA - FORSSA	Meno	M-P	0710	0755	AINA	10.2.2017
JOKIOINEN - FORSSA	Meno	KOULP	0915	0930	KOULPV	10.2.2017
JOKIOINEN - KIIPU - FORSSA	Meno	KOULP	1500	1550	KOULPV	10.2.2017
VIEREMÄ - JOKIOINEN	Meno	KOULP	0800	0850	KOULPV	10.2.2017

Perustiedot

Voimassa 3.12.2009 – 10.2.2017

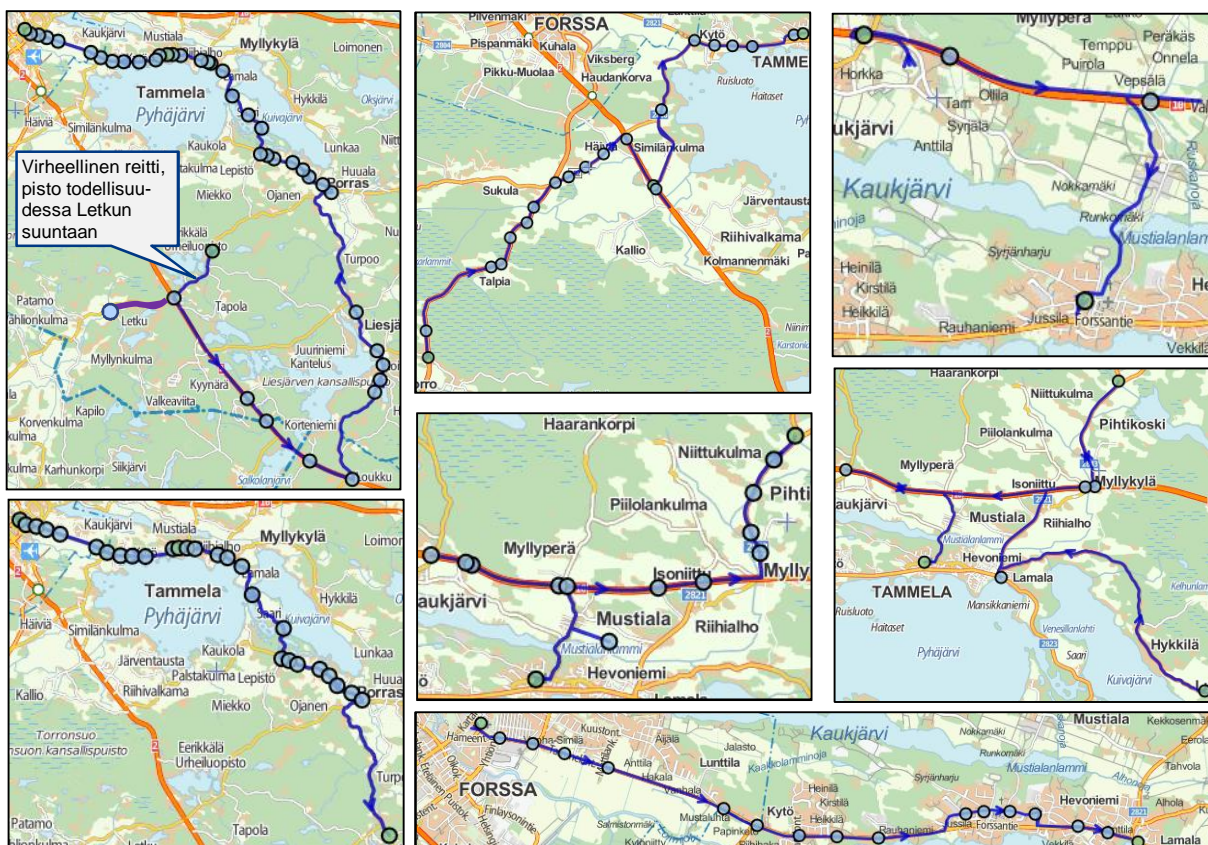
Siirtymäajan sopimus (SIIRTYMÄ-500161) sisältää kuusi Forssa-Humppila -yhteysvälin vuoroa sekä kolme Forssan ja Jokioisten välistä vuoroa. Erikoisuutena liikennettä ajaa kaksi eri liikennöitsijää vuoroviikoin.

Yhteysvälin Forssa-Humppila vuorot ajetaan arkipäivinä ympäri vuoden. Kahden vuoron keskiarvot ovat todella hyviä, mutta muiden vuorojen käyttäjämäärät ovat selvästi alhaisempia. Jokioisille liikennöivät vuorot ajetaan vain koulupäivinä. Näistä aamun ensimmäisellä vuorolla on parhaiten matkustajia. **Sopimus ei ole enää pitkään voimassa, eikä nykyisten lipputulojen valossa ole todennäköistä, että palvelu jatkuisi markkinaehtoisena sopimuksen päättyttyä.** Seuraavan kilpailuttamisen yhteydessä hankinta on tarkoituksenmukaista kytkeä samaan hankintaan käyttöoikeussopimuksen 580234 kanssa. Käyttöoikeussopimukseen sisältyvät yhteydet Forssasta Humppilan rautatieasemalle. Yhdistämisen kannalta on hieman ongelmallista, että tämä pieni käyttöoikeussopimus päättyy hieman siirtymäajan liikennöintisopimusta myöhemmin vasta 5.6.2017.

Hankintakustannukset tulevat jatkossa jakautumaan ELY-keskuksen sekä Forssan, Jokioisten ja Humppilan kuntien kesken.

Siirtymäajan liikennöintisopimus 500702, Forssa - eri tiesuuntia Tammelassa

Reittinimi	Suunta	Vuoro	Lahti	Tulo	Kausi	Paättyy
EERIKILÄ TH-LOUKKU-PORRAS-FORSSA	Meno	KOULP	0745	0845	KOULPV	2.12.2019
FORSSA - PORRAS-LIESJÄRVI	Meno	KOULP	1450	1535	KOULPV	2.12.2019
KAUKJÄRVI - MUSTIALA - TAMMELA	Meno	KOULP	0840	0850	KOULPV	2.12.2019
LAMALA - FORSSA	Meno	KOULP	0915	0930	KOULPV	2.12.2019
LAMALA - FORSSA	Paluu	KOULP	1615	1630	KOULPV	2.12.2019
LAMALA - FORSSA	Paluu	KOULP	1350	1405	KOULPV	2.12.2019
LAMALA - FORSSA	Meno	KOULP	1405	1420	KOULPV	2.12.2019
LUNKAA-MYLLYKYLÄ-VAIHJOKI TH-KAUKJÄRVI-TAMMELA	Meno	KOULP	0750	0845	KOULPV	2.12.2019
TAMMELA - VAIHJOKI TH	Meno	KOULP	1505	1540	KOULPV	2.12.2019
TORRO - TAMMELAN KOULUKESKUS	Paluu	KOULP	1505	1535	KOULPV	2.12.2019
TORRO - TAMMELAN KOULUKESKUS	Meno	KOULP	0810	0850	KOULPV	2.12.2019
VAIHJOKI TH - TAMMELA - FORSSA	Meno	KOULP	0720	0745	KOULPV	2.12.2019

Perustiedot

Voimassa 3.12.2009 – 2.12.2019

Siirtymäajan sopimus (SIIRTYMÄ-500702) sisältää 12 suunnittelualueella liikennöivää vuoroa. Kaikki vuorot liikennöivät vain koulupäivinä.

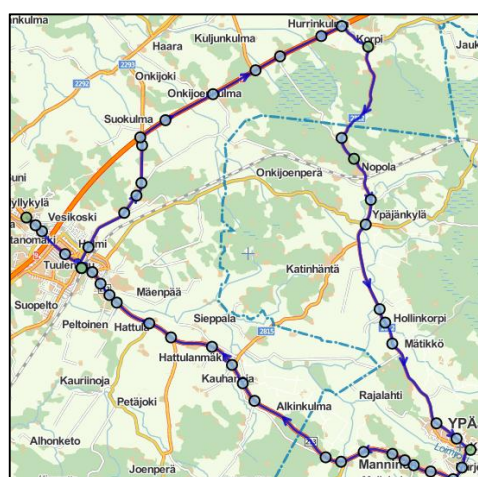
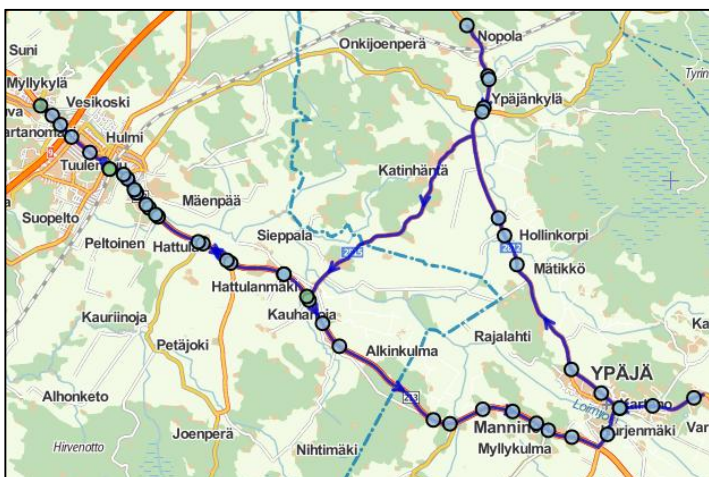
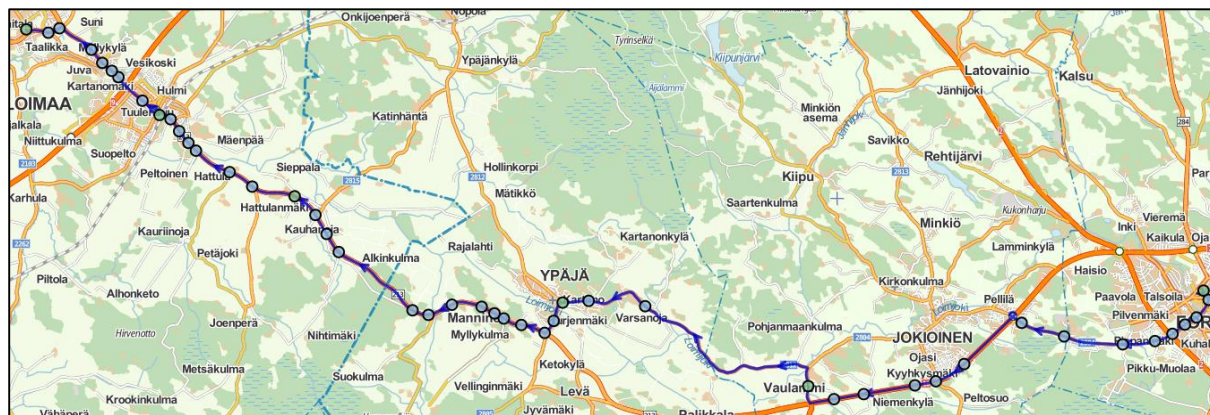
Vuorot palvelevat pääsääntöisesti Tammelan peruskoululaisia sekä II-asteen opiskelumatkoja Forssaan. Koulujen alkamis- ja päättymisaikoihin vuorojen keskikuormat ovat todella hyvät. Klo 9:15, 13:50 sekä 14:05 vuoroilla keskikuormat ovat alhaisempia.

Sopimus on vielä pitkään voimassa ja nykyisten lipputulojen valossa **on todennäköistä, että palvelu jatkuu markkinaehtoisena myös siirtymäajan jälkeen**. Jos palvelu ei muodostu markkinaehtoisesti, kannattaa hankintaan kytkeä myös nyt erikseen ostettu klo 16:05 Forssa-Tammela-Liesjärvi -vuoro.

Mahdolliset hankintakustannukset tulevat jatkossa jakautumaan ELY-keskuksen sekä Forssan ja Tammelan kuntien kesken.

Siirtymäajan liikennöintisopimus 500108, Loimaa-Ypäjä-Forssa

Reittinimi	Suunta	Vuoro	Lähtö	Tulo	Kausi	Päättyy
FORSSA - LOIMAA - HIRVIKOSKI	Meno	M-P	0800	0855	TALVI	1.6.2017
LOIMAA - YPÄJÄ - FORSSA	Meno	M-P	1515	1600	TALVI	1.6.2017
LOIMAA - YPÄJÄ - HIRVIKOSKI	Meno	KOULP	0800	0855	KOULPV	1.6.2017
LOIMAA - YPÄJÄ - HIRVIKOSKI	Paluu	KOULP	1500	1600	KOULPV	1.6.2017
LOIMAA - YPÄJÄ - LOIMAA	Meno	KOULP			KOULPV	1.6.2017
LOIMAA - YPÄJÄ - LOIMAA	Meno	KOULP	1405	1500	KOULPV	1.6.2017
LOIMAA - YPÄJÄ - LOIMAA AMMATIKOULU TH	Meno	KOULP	0650	0745	KOULPV	1.6.2017

Perustiedot

Voimassa 3.12.2009 – 1.6.2017

Siirtymäajan sopimukseen (SIIRTYMÄ-500108) sisältyy yhteensä 22 vuoroa, joista 7 liikennöi suunnitteluvälillä Loimaa-Ypäjä-Forssa. Vuoroista viisi ovat koulupäivävuoroja ja kaksi ajetaan talviarkisin. Sopimus sisältää lisäksi 15 vuoroa, jotka eivät kulje suunnitteluvälillä.

Loimaan ja Ypäjän sekä osittain myös Loimaan ja Forssan välisiä liikenteitä koskevia sopimuksia on päättymässä suunnilleen samaan aikaan myös kesäajan ja koulupäivien liikenteistä (OSTO-502086 ja KÄYTTÖ-580266).

Jatkohankinta on tarkoituksenmukaista toteuttaa **yhdistämällä nämä kolme nykyistä sopimusta** yhdeksi kokonaisuudeksi. Lopullisesti hankittavien liikenteiden muodostama kokonaisuus voidaan viimeistellä, kun tiedetään tuleeko siirtymäajan sopimuksen tilalle markkinaehtoinen liikennettä, jota yhteysvälillä jo on. Lisäksi hankinnan sisältöön vaikuttaa se, miten nykyisen siirtymäajan liikennöintisopimuksen suunnitteluvälillä ulkopuoliset vuorot hankitaan jatkossa.

Hankintakustannukset tulevat jatkossa jakautumaan ELY-keskuksen sekä Forssan ja Loimaan, Jokioisten ja Ypäjän kuntien kesken.

Julkaisusarjan nimi ja numero Raportteja 68/2016				
Vastuualue Liikenne ja infrastruktuuri				
Tekijät Pekka Vähätörmä Terhi Svenns Anne Herranen		Julkaisuaika Kesäkuu 2016		
		Kustantaja Julkaisija Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus		
		Hankkeen rahoittaja toimeksiantaja		
Julkaisun nimi Forssan seudulla palvelutasomäärittelystä tehokkaaseen henkilöliikenteeseen				
Tiivistelmä <p>Tässä työssä on asetettu Forssan seudun joukkoliikenteelle palvelutasotavoitteet vuosille 2017–2020. Palvelutasomäärittelyssä on sovellettu uutta Liikenneviraston julkaisun 31/2015 mukaista joukkoliikenteen palvelutason määrittelyohjetta. Ohjeen mukaisesti määritellyn seudullisen linja-autoliikenteen palvelutason lisäksi työssä on esitetty pitkänmatkaisen linja-autoliikenteen palvelutaso sekä kuntien itse järjestämien asiointi- ja palveluliikenteiden muodostama palvelu. Pitkänmatkaisen linja-autoliikenteen osalta tavoitteeksi on asetettu palvelutason säilyminen nykytasolla markkinaehtoiseen liikenteeseen perustuen. Kuntien sisäisessä ja osin myös kuntarajan ylittävässä liikenteessä kutsuohjatuilla palveluliikenteillä on suuri merkitys. Tästä syystä myös nämä liikenteet kuvattiin osana seudullista palvelutasoa.</p> <p>Seudullisen liikenteen pysäkit on luokiteltu työssä Digiroad -tietokantaan tallennettuja tietoja hyödyntäen neljään eri luokaan. Keskeisinä solmupysäkkeinä on esitetty Forssan linja-autoasema, Jokioisten keskustaaajaman pysäkki sekä Humppilan ja Tammelan liityntäpysäköinnillä varustetut pikavuoropysäkit VT2 varrella Humppilassa lasitehtaan ja Tammelassa Portaan/Eerikkilän urheiluopiston liittymän kohdilla.</p> <p>Työssä on otettu kantaa suunnittelualueen seudullisen linja-autoliikenteen toteuttamisesta nykyisten sopimuskausien päättymisen jälkeen. Alueella on vielä kolme ostosopimukseen perustuvaa liikennettä. Näistä yksi hankitaan jatkossa reitiltään lyhennettynä versiona, toinen lakkautetaan ja kolmas yhdistetään muihin tiesuunnan liikenteisiin. Käyttöoikeussopimuksiin perustuvissa liikenteissä on sellaisenaan jatkettavia kokonaisuuksia sekä muiden pienten käyttöoikeussopimusten tai päättyvien siirtymäajan liikennöintisopimusliikenteiden kanssa yhdistettäviä liikenteitä. Lisäksi yksi käyttöoikeussopimus kannattaa kytkeä jatkossa Forssan kaupungin samalle alueelle ostamien liikenteiden kanssa. Pisimmälle ulottuviin siirtymäajan sopimuksiin perustuvien liikenteiden osalta on todennäköistä, että ne jatkuvat ainakin osittain markkinaehtoisena liikenteenä. Loimaan ja Forssan välisen liikenteen osalta arvioitiin, että nykyistä runsaampi osa tarjonnasta muodostuisi jatkossa markkinaehtoisena liikenteenä. Seudullisten liikenteiden kustannukset jaetaan jatkossa kuntien ja ELY-keskuksen kesken. Kunnille kohdistettavien kustannusten jakoperusteeksi esitetään tasajaon, asukasluvun ja kunnan alueella ajettavien linjakilometrien muodostamaa suhdetta.</p>				
Asiasanat (YSA:n mukaan) Joukkoliikenne, henkilökuljetukset, palvelutaso				
ISBN (painettu)	ISBN (PDF)	ISSN-L	ISSN (painettu)	ISSN (verkkojulkaisu)
	978-952-314-482-8	2242-2846		2242-2854
www		URN	Kieli	Sivumäärä
www.ely-keskus.fi/julkaisut www.doria.fi		URN:ISBN:978-952-314-482-8	suomi	32
Julkaisun myynti/jakaja				
Kustannuspaikka ja aika			Painotalo	

PRESENTATIONSBLAD

Publikationens serie och nummer Rapporter 68/2016				
Ansvarsområde Trafik och infrastruktur				
Författare Pekka Vähätörmä Terhi Svenns Anne Herranen		Publiceringsdatum Juni 2016		
		Utgivare Förläggare Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland		
		Projektets finansiär uppdragsgivare		
Publikationens titel Forssan seudulla palvelutasomäärittelystä tehokkaaseen henkilöliikenteeseen (Från definition av servicenivå till effektiv persontrafik i Forssaregionen)				
Sammandrag <p>I detta arbete utgjordes servicenivån för kollektivtrafiken i Forssaregionen för åren 2017-2020. I definitionen av servicenivån har man utnyttjat Trafikverkets nya anvisningar för definitionen av kollektivtrafikens servicenivå (publikation 31/2015). Förutom enligt anvisningarna definierade regionala busstrafiken har man i arbetet presenterat servicenivån för långfärdsbusstrafiken samt servicen för besöks- och servicetrafiken, som kommunerna ordnar. För långfärdsbusstrafikens del är målet att bevara servicenivån på nuvarande nivå baserat på marknadsbestämd trafik. I kommunernas interna trafik och dels även i kommungränsövergripande trafiken har anropsstyrd servicetrafik stor betydelse. Av denna orsak beskrevs även dessa trafikformer i samband med den regionala servicenivån.</p> <p>Regionala trafikeshållplatser har definierats i arbetet genom att utnyttja information som är sparade i Digiroad-databasen i fyra olika klasser. Som centrala knutpunktshållplatser föreslås Forssa busstation, hållplatsen i Jokioinens centraltort samt Humpila och Tammela snabbushållplatser som är försedda med anslutningsparkering längs rv 2 vid Humpila glasfabrik och i Tammela vid Porras/Eerikkilä idrottsparkens anslutning.</p> <p>I arbetet har man tagit ställning till utformande av planeringsområdets regionala kollektivtrafik efter att nuvarande kontrakten upphör. På området finns ännu tre på köpavtal baserade rutter. Av dessa anskaffas en i framtiden med en förkortad rutt, en avskaffas och en sammanslås med annan trafik längs ruten. I trafiken som baseras på nyttjanderättskontrakt finns helheter som fortsätter som sådana samt trafik som kan kombineras med trafik som baseras på övriga mindre nyttjanderättskontrakt eller trafikeringskontraktstrafik som slutar under övergångstiden. Dessutom lönar det sig att i fortsättningen koppla ihop ett nyttjanderättskontrakt med trafik som Forssa stad köper till samma område. Det är sannolikast att trafiken som baseras på övergångstidskontrakt, som sträcker sig längst, fortsätter åtminstone till en del som marknadsbaserad trafik. För trafiken mellan Loimaa och Forssa uppskattades att ett större utbud än i nuläget skulle bestå av marknadsbaserad trafik. Kostnaderna för regionala trafiken delas i fortsättningen mellan kommunerna och ELY-centralen. Kostnaderna som riktas till kommunerna föreslås delas jämt på basen av invånarantalet och linjekilometrarna som körs inom varje kommun.</p>				
Nyckelord (enligt Allärs) Kollektivtrafik, persontrafik, servicenivå				
ISBN (tryckt)	ISBN (PDF)	ISSN-L	ISSN (tryckt)	ISSN (webbpublikation)
	978-952-314-482-8	2242-2846	2242-2846	2242-2854
WWW www.doria.fi/ely-keskus		URN URN:ISBN:978-952-314-482-8		Språk finska Sidantal 32
Beställningar				
Förläggningsort och datum			Tryckeri	

Työssä on asetettu Forssan seudun joukkoliikenteelle palvelutasotavoitteet vuosille 2017-2020. Palvelutasomäärittelyssä on sovellettu liikenneviraston julkaisun 31/2015 mukaista joukkoliikenteen palvelutason määrittelyohjetta. Ohjeen mukaisesti määritellyn seudullisen linja-autoliikenteen palvelutason lisäksi työssä on esitetty pitkänmatkaisen linja-autoliikenteen palvelutaso sekä kuntien itse järjestämien asiointi- ja palveluliikenteiden muodostama palvelu. Lisäksi työssä on laadittu hankintasuunnitelma lähivuosina päättyvien liikenteiden toteutuksesta jatkossa.

RAPORTTEJA 68 | 2016
FORSSAN SEUDULLA PALVELUTASOMÄÄRITTELYSTÄ TEHOKKAASEEN
HENKILÖLIIKENTEESEEN

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

ISBN 978-952-314-482-8 (pdf)

ISSN-L 2242-2846

ISSN 2242-2854 (verkkajulkaisu)

URN:ISBN:978-952-314-482-8

www.ely-keskus.fi/julkaisut | www.doria.fi/ely-keskus